

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และเจตคติต่อการอ่าน ภาษาอังกฤษโดยการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิล ยู แอล พลัส (KWL-Plus) กับการจัดการเรียนรู้ ตามคู่มือครูของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสารสาสน์สมุทราสาร จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยข้อมูล หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นพื้นฐาน ดังจะเสนอเป็นลำดับต่อไปนี้

1. หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน
 - 1.1 ความหมายของการอ่าน
 - 1.2 ความสำคัญของการอ่าน
 - 1.3 องค์ประกอบของการอ่าน
 - 1.4 ความมุ่งหมายในการอ่าน
 - 1.5 ประเภทของการอ่าน
 - 1.6 ประโยชน์ของการอ่าน
 - 1.7 ความสามารถในการอ่าน
 - 1.8 การวัดและประเมินผลความสามารถทางการอ่าน
 - 1.9 รูปแบบการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษ
2. แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)
 - 2.1 ความเป็นมาและลักษณะการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)
 - 2.2 องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)
 - 2.3 เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)
 - 2.4 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)
3. หลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
 - 3.1 ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู
4. แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเจตคติ
 - 4.1 ความหมาย และประเภทของเจตคติ
 - 4.2 องค์ประกอบของเจตคติ

- 4.3 คุณลักษณะของเจตคติ
- 4.4 การวัดเจตคติ
- 4.5 มาตรฐานวัดเจตคติ
- 4.6 ประโยชน์ของเจตคติ
- 5. หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 5.1 สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
 - 5.2 สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 5.3 คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)
 - 5.4 ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ
- 6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 6.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 6.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

หลักการ แนวคิดเกี่ยวกับการอ่าน

1. ความหมายของการอ่าน

การอ่านเป็นทักษะที่มีความสำคัญในชีวิตประจำวัน และเป็นหัวใจของการเรียนรู้ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน เด็ก หรือผู้ใหญ่ จะต้องอ่านออกเขียนได้ เพราะการอ่านจะทำให้ได้รับความรู้ ความเพลิดเพลินก่อให้เกิดความเข้าใจ แนวคิด อารมณ์ จินตนาการ และมีบทบาทสูงสุดในการศึกษาเล่าเรียน นักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการอ่านไว้หลายประการ ดังนี้

บัญชา อิงสกุล (2541, หน้า 68) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการในการแปลความหมายของตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ที่มีการจัดบันทึกไว้กระบวนการในการอ่านเป็นกระบวนการที่ซับซ้อนเมื่อเด็กเปล่งเสียงตัวอักษรหรือสัญลักษณ์ออกมาเป็นคำพูดถ้าหากไม่เข้าใจคำพูดนั้นจัดว่าไม่ใช่การอ่านที่สมบูรณ์เป็นแต่เพียงส่วนหนึ่งของการอ่านเท่านั้น

เปลื้อง ณ นคร (2542, หน้า 14-15) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงกระบวนการที่จะเข้าใจความหมายที่ติดอยู่กับตัวอักษรหรือตัวหนังสือคำว่าหนังสือคือเครื่องหมายใช้ขีดเขียนแทนคำพูดหรือที่เรียกว่าอักขระหรืออักษรดังนั้นการอ่านจึงเป็นกระบวนการหาความหมายของคำที่บันทึกไว้เป็นอักษรหรือตัวหนังสือการที่จะรู้ความหมายของคำได้อย่างชัดเจนนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละคน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 (2539, หน้า 941) ได้ให้ความหมายว่า “อ่าน” หมายความว่า ว่าตามตัวหนังสือ อ่านเสียงตามตัวหนังสือ ดูหรือเข้าใจความจากตัวหนังสือ สังเกต หรือพิจารณาดูเพื่อให้เข้าใจ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2537, หน้า 10) อธิบายความหมายของการอ่านทั้งที่เป็นภาษาแม่ ภาษาต่างประเทศ หรือภาษาที่สอง หมายถึงการสื่อสารระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และในระหว่างที่อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญบางอย่างระหว่างภาษากับความคิดเกิดขึ้น กล่าวคือ ผู้เขียนจะลงรหัสความคิด หรือความหมายบางอย่างออกมาในรูปของภาษา แล้วผู้อ่านก็จะถอดรหัสจากตัวภาษานั้นให้กลับออกมาเป็นหน่วยความคิด หรือความหมาย ตามที่ผู้เขียนต้องการจะสื่อ จนเป็นที่เข้าใจกันได้อีกทีหนึ่ง

ลภา จินตนเสรี และคณะ (2543, หน้า 10) กล่าวว่า การอ่านหมายถึง การสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน และในระหว่างที่อ่านจะมีปฏิสัมพันธ์ที่สำคัญบางอย่างระหว่างภาษากับความคิดเกิดขึ้น

สมุทฺร เซ็นเซวานิช (2542, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่าน คือ การสื่อความหมายเป็นการสื่อความหมายระหว่างผู้เขียนกับผู้อ่าน ผู้เขียนพูด ผู้อ่านแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบกับผู้อื่นด้วยการสื่อความหมาย ในการอ่านนั้นจะต้องมีองค์ประกอบ 3 อย่างคือ ผู้เขียน ผู้อ่าน และรายงาน (สิ่งที่ได้อ่านมาแล้ว หรือปฏิกิริยาโต้ตอบ ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจากการอ่านนั้นๆ)

Cooper (1968, p.3) ได้ให้คำจำกัดความว่าการอ่านคือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับสิ่งที่อ่านเพื่อให้ได้ความหมายและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของผู้เขียน โดยผู้อ่านต้องอาศัยความรู้หรือประสบการณ์เดิมมาช่วยในการสร้างความหมายด้วย

Goodman (1973, p.5, p.9 and p.11) ให้ความหมายว่าการอ่านคือการทำปฏิกิริยาระหว่างการมองเห็นกับองค์ประกอบในการแปลความโดยผู้อ่านกวาดสายตาไปตามบรรทัดแล้วหยุดทำความเข้าใจคำและรวบรวมเป็นหน่วยความคิดและอาศัยความรู้ตลอดจนประสบการณ์เดิมประมวลเข้าเป็นความคิดพิจารณาและสรุปความคิดเห็น

Widdowson (1979, p.174) กล่าวว่า การอ่านหมายถึงการมีปฏิกิริยาโต้ตอบระหว่างผู้เขียนและผู้อ่านซึ่งผู้อ่านใช้ความคิดพิจารณาเรื่องที่ผู้เขียนเขียนไว้เพื่อการสื่อสารระหว่างผู้อ่านและผู้เขียนข้อความที่อ่านก็คือปฏิกิริยาโต้ตอบกันระหว่างผู้เขียนและผู้อ่าน

Mckay (1987, p.7) กล่าวว่า การอ่านคือกระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างความรู้เดิมของผู้อ่านกับสิ่งที่อ่าน ผู้อ่านใช้ความรู้เดิมที่มีอยู่ในการทำความเข้าใจเรื่องที่อ่าน กระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยความสามารถด้านการคิดความรู้เดิมและกลวิธีในการอ่านของผู้อ่าน

Rubin (1991, p.7) ได้ให้ความหมายของการอ่านว่าการอ่านคือการเสนอความหมาย และการรับรู้ความหมายจากสิ่งที่อ่าน โดยผู้อ่านนำเอาความรู้ประสบการณ์ตลอดจนความรู้สึกลงตนมาใช้ในการทำความเข้าใจความหมายของสิ่งที่อ่าน

Judith (1993, p.11) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การหาความหมาย เพื่อให้ได้รายละเอียด และความเข้าใจเป็นอย่างดี การวิเคราะห์รายละเอียดจะก่อให้เกิดพื้นฐานของความเข้าใจ และตีความของใจความสำคัญ (main idea) ได้

Leu & Kinzer (1995, p.11) กล่าวว่า การอ่าน หมายถึง การพัฒนาการปฏิสัมพันธ์ และเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสามารถของบุคคลในการที่จะเข้าใจข้อความที่เกี่ยวกับภาษา

สรุปได้ว่า การอ่าน หมายถึง กระบวนการปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้อ่านกับสิ่งที่อ่าน โดยผ่านกระบวนการทางความคิดของสมองสามารถแปลความตีความและขยายความของผู้เขียนที่ต้องการถ่ายทอดไปยังผู้อ่าน โดยอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ของผู้อ่านเป็นพื้นฐาน

2. ความสำคัญของการอ่าน

ปัจจุบันการที่จะพัฒนาตนเอง ประเทศ หรือชาติ จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีความรู้ความสามารถในด้านการอ่าน ซึ่งผู้ที่อ่านออกเขียนได้จะได้เปรียบในหลายๆ ด้าน ทั้งการเรียน การสอน การใช้ชีวิตในสังคม ซึ่งเป็นสังคมที่ยอมรับบุคคลที่มีศักยภาพ และความสามารถ ดังนั้นจึงได้มีผู้ให้ความสำคัญของการอ่านไว้ดังนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช พระราชทานพระบรมราโชวาทในพิธีเปิดงานหนังสือระหว่างชาติและงานแสดงการพิมพ์แห่งประเทศไทยครั้งที่ 3 (มัทนา นาคะบุตร, 2544, หน้า 5)

“หนังสือเป็นเสมือนคลังที่รวบรวมเรื่องราว ความคิด วิทยาการทุกด้าน ทุกอย่าง ซึ่งมนุษย์ได้เรียนรู้ได้คิดอ่าน และพากเพียรพยายามบันทึกรักษาไว้ด้วยลายลักษณ์อักษร หนังสือแพร่ไปที่ใด ความคิดก็แพร่ไปที่นั่น หนังสือจึงเป็นสิ่งมีค่า และมีประโยชน์ที่จะประมาณมิได้ ในแง่ที่เป็นบ่อเกิดการเรียนรู้ของมนุษย์ หนังสือเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการพัฒนาทั้งทางกาย ทั้งอาชีพ ทั้งการค้นคว้า และในที่สุดความพอใจ”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ได้ทรงบรรยายถึงความสำคัญของการอ่านหนังสือในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ.2530 ของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย (กรมวิชาการ, 2534, หน้า 58) สรุปรายละเอียดได้ ดังนี้

(1) การอ่านหนังสือทำให้ได้เนื้อหาสาระความรู้มากกว่าการศึกษาหาความรู้ด้วยวิธีอื่นๆ เช่น การฟัง

(2) ผู้อ่านสามารถอ่านหนังสือได้โดยไม่มีการจำกัดเวลา และสถานที่ที่สามารถนำไปไหนมาไหนได้

(3) หนังสือเก็บได้นานกว่าสื่ออย่างอื่น ซึ่งมักมีอายุการใช้งานโดยจำกัด

(4) ผู้อ่านสามารถฝึกการคิด และสร้างจินตนาการได้เอง ในขณะที่อ่าน

(5) การอ่านส่งเสริมให้มีสมาธิ มีสมาธิมากกว่า และมากกว่าสื่ออย่างอื่น ทั้งนี้เพราะขณะอ่านจิตใจจะต้องมุ่งมั่นกับข้อความพินิจพิเคราะห์ข้อความ

(6) ผู้อ่านเป็นผู้กำหนดการอ่านได้ด้วยตนเองจะอ่านคร่าวๆ อ่านละเอียด อ่านข้าม หรืออ่านทุกตัวอักษรเป็นไปตามใจของผู้อ่านหรือจะเลือกอ่านเล่มไหนก็ได้ เพราะหนังสือมีมากสามารถเลือกอ่านเองได้

(7) หนังสือมีหลากหลายรูปแบบ และราคาถูกกว่าสื่ออย่างอื่น จึงทำให้สมองผู้อ่านเปิดกว้าง สร้างแนวคิด และทักษะได้มากกว่า ทำให้ผู้อ่านไม่ติดอยู่กับแนวคิดใดๆ โดยเฉพาะ

(8) ผู้อ่านเกิดความคิดเห็นได้ด้วยตนเอง วิจัยเนื้อหาสาระได้ด้วยตนเอง รวมทั้งหนังสือบางเล่มสามารถนำไปปฏิบัติได้ด้วยเมื่อปฏิบัติแล้วก็เกิดผลดี

สุขุม เฉลยทรัพย์ (2531, หน้า 14-15) ได้กล่าวว่าการอ่านมีความสำคัญ 3 ประการคือ

(1) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมคือการอ่านจะช่วยให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงทัศนความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการและเพื่อให้บุคคลมีความสามารถช่วยตนเองรวมทั้งผู้อื่นได้

(2) ด้านของความเป็นชาติที่มีอารยธรรมคือถ้าประชาชนของประเทศใดมีความสนใจในการอ่านและมีเปอร์เซ็นต์การอ่านออกสูงแสดงว่าพลเมืองของประเทศนั้นมีอารยธรรมสูง

(3) ด้านการดำรงชีวิตเพราะการอ่านเป็นการสร้างประสบการณ์พื้นฐานทั้งยังเป็นการเตรียมตัวเพื่ออาชีพด้วย

จวีวรรณ กุหาภินันท์ (2542, หน้า 3) กล่าวถึงความสำคัญของการอ่านการอ่านมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์ตั้งแต่เด็กจนโตการอ่านมีความสำคัญต่อการพัฒนาอาชีพและการศึกษา การอ่านเป็นหัวใจสำคัญในการเรียนการสอนนักเรียนนักศึกษาจะสามารถเล่าเรียนได้เก่งจนประสบผลสำเร็จเป็นอย่างดีครูอาจารย์ผู้สอนจำเป็นจะต้องอ่านเพื่อพัฒนาความรู้ความสามารถในการสอนอยู่ตลอดเวลา

รัฐจวน อินทรกำแหง (อ้างถึงใน มัทนา นาคะบุตร, 2544, หน้า 5) กล่าวว่า หนังสือมีความสัมพันธ์กับชีวิตอย่างใกล้ชิด เพราะหนังสือให้ความหมายแก่ชีวิต ให้ความรู้สึก “อึม” ไม่เหมือนสิ่งอื่นใด เป็นความอึมที่ยังอึม ยิ่งขึ้นถ้า ยิ่งอึมยิ่งองกาม ตัวหมึกดำบนกระดาษ ไม่มีสีสัน คุณมีแต่ความแห้งแล้ง แต่ถ้าลองฝืนใจอ่านดูสักกนิคแล้วค่อยๆ อ่านต่อจนเกิดความเคยชินแล้วนั้น ความ

ขึ้นถ้า ความงอกงามจะค่อยเกิดขึ้น และในที่สุดหนังสือจะกลายเป็นสิ่งสำคัญ และจำเป็นสำหรับชีวิต เป็นความจำเป็นที่ไม่ก่อให้เกิดความรำคาญ แต่จะเกิดความชื่นใจแทนที่

สุนันทา มั่นเศรษฐวิทย์ (2545, หน้า 1) กล่าวว่า การอ่าน เป็นวิธีการที่สำคัญวิธีหนึ่งที่มนุษย์ใช้ศึกษาหาความรู้ให้แก่ตนเองตลอดมา การอ่านเป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการเสาะแสวงหาความรู้ การรู้ และใช้วิธีอ่านที่ถูกต้องจึงจำเป็นสำหรับผู้อ่านทุกคน การรู้จักฝึกฝนอ่านอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้เกิดความชำนาญ และมีความรู้กว้างขวางด้วย ดังนั้นการที่ผู้เรียนจะเป็นผู้อ่านที่ดี จึงขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมที่ครูเป็นผู้จัดเตรียมให้ อีกทั้งยังต้องผสมผสานความสนใจของผู้อ่านเพื่อเป็นแรงจูงใจที่ช่วยให้ผู้เรียนได้อ่านอย่างสม่ำเสมอ

สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า 21) ได้กล่าวว่า การอ่านเป็นวิธีสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ ความชำนาญทางวิชาชีพ ช่วยให้อ่านสามารถคิดหาความรู้ เกิดการพัฒนาด้านอาชีพ เกิดความคิด และแนวทางใหม่ในการปฏิบัติ ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงผลผลิต ทำให้การพัฒนาในด้านต่างๆ มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

Hafner (1971, pp.9-10) กล่าวว่าถึงแม้ในวงการศึกษานี้ได้ใช้สื่อทางการศึกษาสมัยใหม่เช่นวิทยุหรือโทรทัศน์แต่เมื่อเปรียบเทียบกับกรอ่านการอ่านยังคงมีความสำคัญมากอยู่ เพราะการศึกษาหาความรู้ด้วยการอ่านเป็นวิธีที่สะดวกมากเอกสารสำหรับการอ่านหาได้ง่ายผู้อ่านจะอ่านเวลาใดก็ได้และยังมีเวลาที่ใคร่ตรงตรวจสอบทบทวนคัดเลือกและเปรียบเทียบเกี่ยวกับสิ่งต่างๆ ที่อ่านได้

Finocchiaro (1974, pp. 41-46) ให้ความเห็นเกี่ยวกับการอ่านว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดของการแสวงหาความรู้เพื่อนำไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพของชีวิตและสังคมการอ่านจึงเป็นเครื่องมือทำให้นักคิดค้นต่อเหตุการณ์และความเจริญก้าวหน้าของโลก

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการอ่าน เป็นสิ่งสำคัญ และเป็นหัวใจในการพัฒนา และแก้ไขปัญหาต่างๆ และต้องฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อช่วยให้อ่านสามารถคิดหาความรู้มีความคิดกว้างไกล และมีวิสัยทัศน์ไกล มีความรอบรู้ ซึ่งนำไปสู่ความสำเร็จต่อไปในอนาคต

3. องค์ประกอบของการอ่าน

การอ่านเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพจึงต้องอาศัยองค์ประกอบของการอ่านหลายประการซึ่งนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านไว้ดังนี้

Harris & Smith (1986, pp.227-231) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของการอ่านว่า ประกอบด้วยประสบการณ์เดิมของผู้อ่าน (background experience) ที่จะช่วยให้อ่านมีความเข้าใจเรื่องที่อ่านได้ง่ายและรวดเร็วยิ่งขึ้นความสามารถด้านภาษา (language abilities) เช่น ด้านคำศัพท์ คำนวนต่างๆ ในประโยคเพื่อใช้ในการตีความของเรื่องที่อ่านและความสามารถในการคิด

(thinkingabilities) ผู้อ่านจะต้องใช้ความสามารถในการคิดเพื่อทำความเข้าใจเหตุการณ์ใจความสำคัญหรือความคิดรวบยอดของเรื่องทีอ่านซึ่งจะทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้นนอกจากนี้หากผู้อ่านมีความชอบหรือสนใจในสิ่งที่อ่าน (affection) จะทำให้สามารถเข้าใจเรื่องทีอ่านได้ง่ายขึ้นและมีความสุขต่อสิ่งที่อ่านด้วยและสุดท้ายคือจุดประสงค์ในการอ่าน (reading purposes) การที่ผู้อ่านอ่านเรื่องอย่างมีจุดมุ่งหมายในการอ่านจะทำให้อ่านเรื่องได้ตรงประเด็นทำให้เข้าใจเรื่องทีอ่านได้เร็วขึ้นและดีขึ้นด้วยซึ่ง Goodman (1973, p. 25) เองก็มีแนวคิดเพิ่มเติมต่างออกไปจาก Harris & Smith คือ นอกจากองค์ประกอบด้านความรู้ทางภาษาและประสบการณ์เดิมของผู้อ่านแล้วยังต้องมีความสมบูรณ์ของเรื่องหรือบทความทีอ่าน (conceptual or semantic completeness) ซึ่งจะช่วยให้อ่านมีความเข้าใจเรื่องทีอ่านได้ดียิ่งขึ้นและโครงสร้างของข้อความ (text schema) ที่มีความแตกต่างกันไปตามแบบฉบับหรือลักษณะวัฒนธรรมและความรู้ของผู้เขียนซึ่งการที่ผู้อ่านจะเข้าใจสิ่งที่ผู้เขียนสื่อได้นั้นผู้อ่านต้องศึกษาวิเคราะห์โครงสร้างของข้อเขียนนั้นๆ ด้วย

นอกจากนี้ Coady (1979, pp. 5-10) ได้ให้แนวคิดว่าการอ่านมีเพียง 3 องค์ประกอบเท่านั้นคือความสามารถในการใช้ความคิดรวบยอดกับสิ่งที่อ่านการใช้ความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านและสามารถใช้กลวิธีกระบวนการในการอ่าน

สรุปได้ว่าองค์ประกอบหลักๆ ในการอ่านประกอบด้วยองค์ประกอบที่เกิดจากตัวผู้อ่านเองอันได้แก่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่อ่านความสามารถทางภาษาความสามารถในการใช้ความคิดเพื่อทำความเข้าใจในสิ่งที่อ่านประสบการณ์เดิมที่ตัวผู้อ่านมีต่อบทความนั้นๆ ซึ่งจะทำให้เข้าใจเรื่องได้ง่ายขึ้นและเร็วขึ้นด้วยรวมถึงความสนใจหรือชอบในสิ่งที่อ่านอันจะทำให้ผู้อ่านมีความสุขต่อสิ่งที่อ่านและองค์ประกอบที่เกิดจากบทความหรือเนื้อหาที่อ่านเช่นความสมบูรณ์ของบทความหรือเนื้อหาหลักณะ โครงสร้างของข้อความซึ่งแตกต่างกันไปตามแต่ละภาษาของเนื้อหานั้นๆ นอกจากองค์ประกอบของการอ่านที่ผู้อ่านจะต้องทำความรู้ความเข้าใจเพื่อให้การอ่านเกิดประสิทธิภาพมากขึ้นแล้วระดับความสามารถในการอ่านก็เป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้อ่านบรรลุผลสำเร็จในการอ่านได้ดียิ่งขึ้นด้วย

4. ความมุ่งหมายในการอ่าน

การอ่านนั้นไม่ว่าจะเป็นการอ่านประเภทใดก็ตาม จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายในการอ่าน ซึ่งผู้อ่านจะต้องตั้งไว้ เพื่อจะช่วยให้การอ่านของผู้อ่านมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ซึ่งจุดมุ่งหมายการอ่านของแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันไป ซึ่งมีผู้กล่าวถึงความมุ่งหมายของการอ่านไว้แตกต่างกัน ดังนี้

สุพรรณิ วราทร (2545, หน้า 36-38) กล่าวว่า การรู้ความมุ่งหมายในการอ่านเป็นองค์ประกอบประการหนึ่งของทักษะการอ่านเร็ว การอ่านเพื่อได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ ผู้อ่านควร

รู้ว่าอ่านเพื่ออะไร และต้องการอะไรจากการอ่าน การรู้ความมุ่งหมายในการอ่านนอกจากช่วยให้มีสมาธิ ซึ่งจะทำให้อ่านได้เร็ว และจำได้ด้วยแล้ว ในเบื้องต้นยังช่วยในการเลือกสรรสื่อการอ่านเพื่ออ่านด้วย ความมุ่งหมายในการอ่านที่สำคัญ ได้แก่

(1) อ่านเพื่อความรู้ คือ การอ่านที่ครอบคลุมตั้งแต่เรื่องที่มีความสำคัญจำเป็นต้องรู้ เรื่องที่รู้แล้วเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ไปจนถึงเรื่องที่มีความสำคัญจำเป็นต้องรู้ เรื่องที่รู้แล้วเกิดประโยชน์อย่างยิ่ง ไปจนถึงเรื่องที่จะอ่านเพื่อเสริมความรู้ การอ่านเพื่อความรู้มีหลายลักษณะ เช่น

(1.1) อ่านเพื่อหาคำตอบในเรื่องที่ต้องการรู้ เช่น การอ่านคู่มือ คำแนะนำ กฎระเบียบต่างๆ ตำรา และหนังสืออ้างอิง เป็นต้น

(1.2) การอ่านเพื่อรู้ข่าวสาร และข้อมูล เช่น การอ่านเพื่อหนังสือพิมพ์ วารสาร เอกสาร โฆษณาประชาสัมพันธ์ เป็นต้น

(1.3) การอ่านเพื่อประมวลสาระ ได้แก่ การอ่านเอกสาร วารสาร และหนังสือต่างๆ เพื่อได้รู้ในเรื่องที่ต้องการ

(2) อ่านเพื่อศึกษา เป็นการอ่านอย่างจริงจัง เพื่อได้สาระ และข้อเท็จจริงจนเกิดความเข้าใจ เช่น การอ่านตำรา และหนังสือวิชาการต่างๆ

(3) อ่านเพื่อความคิด หมายถึง การอ่านเพื่อความเข้าใจสาระสำคัญ หรือแนวคิดของเรื่องที่จะอ่าน เพื่อนำไปปฏิบัติ หรือเป็นแนวทางสำหรับริเริ่มสิ่งต่างๆ การอ่านเพื่อให้ได้ความคิดได้จากการอ่านหนังสือทุกประเภท

(4) อ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์ หมายถึง การอ่านเพื่อรู้และเข้าใจเรื่องที่จะอ่านอย่างลึกซึ้ง จนสามารถแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่านในด้านต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผล เช่น การอ่านบทความ วรรณคดี ข่าว และหนังสือต่างๆ เป็นต้น

(5) อ่านเพื่อความเพลิดเพลิน เป็นการอ่านเพื่อพักผ่อน หรือเปลี่ยนแปลงกิจกรรม เพื่อให้เกิดความรื่นรมย์ หรือคลายความรื่นรมย์ หรือคลายความทุกข์ การอ่านเพื่อความเพลิดเพลินได้จากการอ่านหนังสือทุกประเภทที่ผู้อ่านพอใจ แต่ไม่ควรเป็นเรื่องที่ยาก ซับซ้อน หรือเป็นวิชาการที่ต้องใช้ความคิดมาก

(6) อ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การที่ไม่ได้มุ่งหวังสิ่งใดโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เวลาว่างที่จะต้องเสียไปให้เกิดประโยชน์ เช่น การอ่านนิตยสาร ละคร คอยกิจกรรมต่างๆ สื่อการอ่านที่เหมาะสมสำหรับการอ่านเพื่อใช้เวลาอย่างสร้างสรรค์ ได้แก่ บันเทิงคดี หรือสารคดีที่แบ่งเนื้อหาเป็นบท หรือตอนสั้นๆ เนื่องจากสามารถหยุดอ่านได้เป็นช่วงๆ โดยไม่ทำให้เสียความต่อเนื่องในการอ่าน

5. ประเภทของการอ่าน

ประเภทของการอ่านแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ การอ่านออกเสียง และการอ่านในใจซึ่งการอ่านทั้งสองประเภทนี้ เป็นสิ่งที่นักเรียนต้องเรียนรู้และฝึกปฏิบัติให้อ่านได้อย่างถูกต้องดังที่ จิวีวรรณ คูหาภินันท์ (2542, หน้า 9) กล่าวถึงการอ่านว่ามี 2 ลักษณะ คือ การอ่านออกเสียงและการในใจมีรายละเอียด ดังนี้

(1) การอ่านออกเสียง มีความสำคัญต่อการฝึกหัดอ่านตั้งแต่วัยเด็ก เพื่อจะได้ฟังการอ่านออกเสียงว่าถูกต้องอย่างไร ชัดเจนหรือไม่ หากการอ่านออกเสียงยังไม่ชัดเจนจะได้แก้ไขให้ถูกต้องผู้อ่านจะถูกฝึกอ่านออกเสียงตั้งแต่วัยเด็ก โดยเริ่มต้นจากคำศัพท์ที่อยู่แวดล้อมรอบๆ และขยายวงคำศัพท์กว้างออกไปตามประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมที่อ่านอยู่

การอ่านออกเสียงมีประโยชน์ในหลายส่วน เช่นการอ่านออกเสียงในวรรณคดี และวรรณกรรมประเภทร้อยกรองไม่ว่าจะเป็นการอ่านเองหรืออ่านให้ผู้อื่นฟัง จะทำให้ผู้อ่านเพลิดเพลิน ชาบซึ่งในบทประพันธ์นั้นๆ และผู้ฟังก็ได้รรถรสจากการฟัง การอ่านออกเสียงซึ่งอาจเป็นการอ่านออกเสียงธรรมชาติหรืออ่านแบบทำนองเสนาะ ผู้อ่านที่ได้รับการฝึกฝนจะมีลีลาและท่วงทำนองการอ่าน ตลอดจนการออกเสียงถูกต้องตามอักขรวิธี นอกจากนี้การอ่านออกเสียงยังมีประโยชน์ต่อการประกอบวิชาชีพ เช่น ผู้ประกาศ พิธีกรในงานต่างๆ ผู้อ่านจะต้อง ชัดเจน มีจังหวะการเว้นวรรคที่ถูกต้องต้องมีการเตรียมตัวเป็นอย่างดีในการอ่านภาษาต่างประเทศ การอ่านออกเสียงมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจและจดจำง่าย เพราะผู้อ่านจะต้องฝึกการออกเสียงดังๆ ตามไปด้วย เพื่อให้สามารถเลียนแบบเสียงเจ้าของภาษาได้อย่างถูกต้อง หรือแม้แต่การอ่านเพื่อท่องจำข้อความที่สำคัญ ผู้อ่านจะต้องอ่านออกเสียงดังๆ หลายๆ ครั้ง จะช่วยความจำได้เป็นอย่างดี เช่น การท่องคำศัพท์ บทสวดมนต์ บทกลอนที่ไพเราะ และสูตรหรือก้าเกณฑ์ในการเรียนวิชาต่างๆ เป็นต้น

(2) การอ่านในใจ การอ่านในใจมีความสำคัญและจำเป็นต้องฝึกอ่านเมื่อเรียนในระดับสูงขึ้นเพราะการอ่านในใจจะทำให้อ่านได้เร็วขึ้น ไม่เสียเวลาในการออกเสียงตามไปด้วย การอ่านเร็วจะทำให้เรียนหนังสือได้เร็วและเก่งกว่าคนวัยเดียวกัน เพราะการอ่านเร็วทำให้อ่านหนังสือได้มากขึ้นในเวลาจำกัด เมื่อเรียนในระดับที่สูงขึ้นการศึกษาค้นคว้ามักมีเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ การอ่านเร็วถือเป็นประโยชน์ การอ่านเร็วเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น ผู้อ่านต้องจับใจความสำคัญให้ได้ตอบปัญหาหรือตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านได้ ย่อความได้ สรุปความและตีความได้ และสามารถแยกข้อเท็จจริงจากข้อคิดเห็นได้อ่านแล้วสามารถวิจารณ์ รวมทั้งแสดงความคิดเห็นไม่หลงเชื่อคำโฆษณาซึ่งถือเป็นการอ่านที่ต้องใช้วิจารณญาณในการคิดไตร่ตรองอย่างรอบคอบ เพื่อให้เกิดประโยชน์ในการอ่านสูงสุด

สนธิ สัตโยภาส (2542, หน้า44-168) กล่าวถึงประเภทของการอ่านไว้ 2 ประเภท ใหญ่ๆ ดังนี้

(1) การอ่านออกเสียง เป็นกระบวนการอ่านต่อเนื่องระหว่างสายตา สมองและการเปล่งเสียง คือสายตาจะต้องจับจ้องที่ตัวหนังสือ สมองมีหน้าที่ถ่ายทอดอักษรออกมาเป็นความคิดแล้วประมวลความคิดออกมาเป็นถ้อยคำพร้อมกับเปล่งเสียงออกมามีอยู่ 3 ประเภท คือ

(1.1) การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การอ่านออกเสียงร้อยแก้วจะยึดหลักการเปล่งเสียง ตาม”ธรรมชาติที่มนุษย์พูดกันในชีวิตจริง โดยผู้อ่านต้องพยายามรักษาสระเดิมไว้ให้สมบูรณ์ที่สุดเพื่อให้ผู้ฟังได้รับความรู้ ความเข้าใจ และอรรถรสตามที่ผู้เขียนต้องการด้วยการยึดหลักการอ่านและกระบวนการฝึกอ่านโดยฝึกเปล่งเสียงอ่านอย่างชัดเจน ทำเสียงเหมือนพูด เสียงไม่ดังหรือค่อยเกินไป เน้นคำให้เหมาะสมกับความหมาย เปล่งเสียงคำทุกคำให้ถูกต้องตามอักขรวิธี

(1.2) การอ่านออกเสียงร้อยกรองด้วยเสียงปกติจะปฏิบัติคล้ายกับการอ่านร้อยแก้ว ต่างกันที่การอ่านร้อยกรองต้องเว้นจังหวะการอ่านให้เป็นไปตามฉันทลักษณ์ของคำประพันธ์ประเภทนั้นๆ

(1.3) การอ่านออกเสียงร้อยกรองทำนองเสนาะ เป็นการอ่านบทร้อยกรองที่มีสำเนียงสูงต่ำ หนักเบา ยาวสั้น มีเอื้อนเสียง และเน้นเสียงสัมผัสอย่างไพเราะชัดเจนจังหวะการอ่านและคลื่นเสียงเป็นกังวานฟังแล้วเกิดความเพลิดเพลินและมีอารมณ์คล้อยตาม

(2) การอ่านในใจ เป็นกระบวนการอ่านที่เรามองดูตัวอักษรและถ่ายทอดเป็นความคิดอย่างเจียบๆ ในใจ ความคิดที่ได้จะรวมเป็นความเข้าใจและประสบการณ์ที่ผู้อ่านจะสามารถนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์เมื่อถึงเวลาอันสมควรต่อไป การอ่านในใจมีความสำคัญต่อบุคคลมากเพราะเป็นการอ่านที่จะใช้เป็นเครื่องมือแสวงหาความรู้วิชาการต่างๆ เป็นการอ่านที่ช่วยสร้างวิสัยทัศน์ได้อย่างกว้างไกลสร้างบุคคลให้รู้เท่าทันโลกยุคปัจจุบันได้ และยังเป็น การอ่านที่ให้ความบันเทิง การอ่านในใจแบ่งตามลำดับจุดประสงค์ คือ

(2.1) การฝึกอ่านเร็ว การหนังสือเร็วมีประโยชน์แก่ผู้อ่านอย่างยิ่งในแง่ที่ผู้อ่านจะอ่านได้ในปริมาณมาก เก็บใจความสำคัญได้มาก ผู้อ่านควรฝึกฝนโดยการกำหนดเวลาในการอ่านหนังสือ ฝึกการเคลื่อนสายตาให้เร็วและแม่นยำ ฝึกการหาความหมายของคำศัพท์ใหม่ๆ อยู่เสมอ

(2.2) การอ่านเพื่อความเข้าใจ การอ่านที่ผู้อ่านพยายามเข้าถึงสาระสำคัญของข้อความในแง่มุมต่างๆ เช่น สรุปเรื่อง บอกรายละเอียดของเรื่อง ลำดับเรื่องราว บอกความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ ในเรื่อง เปรียบเทียบ บอกเหตุผล แยกแยะ คาดการณ์ บอกความตั้งใจของผู้เขียนได้

และสามารถตั้งชื่อเรื่องให้บทอ่านได้ เป็นต้น ลักษณะการอ่านในใจนี้เหมาะกับการอ่านงานเขียนทุกประเภท โดยเฉพาะตำรา บทความเชิงวิชาการ สารคดี และเรื่องราวต่างๆ

(2.3) การอ่านสรุปความ การอ่านสรุปความหรือการอ่านจับใจความ เป็น การอ่านที่ผู้อ่านมุ่งจับสาระสำคัญของข้อความหรือเรื่องราวที่อ่านให้ได้การอ่านแบบนี้มักใช้กับการอ่านงานเขียนประเภทข่าว สารคดี บทความ นิทาน เรื่องสั้น และนวนิยาย เป็นต้น

(2.4) การอ่านตีความ การอ่านตีความหรือวินิจสาร เป็นการอ่านเพื่อหา ความหมายที่ซ่อนเร้นหรือความหมายที่แท้จริงของสาร โดยพิจารณาข้อความที่อ่านว่าผู้เขียนมี เจตนาให้ผู้อ่านเกิดความคิดหรือความรู้สึกอะไรนอกเหนือจากเนื้อเรื่องที่อ่าน

(2.5) การอ่านเพื่อวิเคราะห์วิจารณ์และประเมินค่า เป็นกระบวนการอ่านที่ สร้างวิจารณ์ญาณให้แก่ผู้อ่านเพราะวิจารณ์ญาณในการอ่านจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อผ่านกระบวนการ วิเคราะห์แล้วเกิดวิจารณ์สารที่อ่าน สุดท้ายจึงตัดสินประเมินค่าของสิ่งที่อ่าน

สรุปได้ว่า การอ่านสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ การอ่านออกเสียงและการ อ่านในใจ การอ่านออกเสียงยังจำแนกออกเป็น การอ่านออกเสียงร้อยแก้ว การอ่านออกเสียงร้อย กรองแบบปกติ และการอ่านร้อยกรองแบบทำนองเสนาะ ส่วนการอ่านในใจสามารถจำแนกเป็น การอ่านเร็ว การอ่านจับใจความสำคัญ การอ่านสรุปความ การอ่านตีความ การอ่านเพื่อวิเคราะห์ วิจารณ์ ประเมินค่า เป็นต้น การเลือกอ่านในใจหรือการอ่านอ่านออกเสียงล้วนแล้วแต่มีประโยชน์ ทั้งสิ้น แต่ควรพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการอ่านเป็นสำคัญจะทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด

6. ประโยชน์ของการอ่าน

การอ่านนอกจากจะเป็นพื้นฐานในการที่จะเรียนรู้วิชาต่างๆการอ่านยังเป็นเครื่อง สะสมความรู้วิชาการและแนวคิดต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

พิมพ์ใจ สิทธิสุรศักดิ์ (2535, หน้า 2-5) กล่าวว่า การอ่านทำให้เกิดสิ่งต่างๆ ดังต่อไปนี้

- (1) ปัญญาความรู้กว้าง
- (2) ได้รับข้อมูลข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ไม่เป็นคนด้าหลัง
- (3) นำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน
- (4) เพิ่มพูนความรู้ในการประกอบอาชีพ
- (5) ช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์อันจะนำไปสู่คุณภาพชีวิต
- (6) ช่วยในการตัดสินใจช่วยวินิจฉัยสิ่งถูกผิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- (7) ช่วยผ่อนคลายความเครียด

กัลยา ขวนมาลัย (2539, หน้า 8) ได้สรุปคุณค่าและประโยชน์ที่ได้จากการอ่านไว้

ดังนี้

(1) ช่วยให้เราเข้าใจชีวิตมากขึ้นเนื่องจากในชีวิตจริงเราไม่สามารถพบความเป็นจริงของชีวิตมนุษย์ได้ทั้งหมดจึงต้องอาศัยการอ่านจากประสบการณ์ของผู้คนที่ถ่ายทอดออกมาเป็นตัวอักษรและหนังสือ

(2) ช่วยให้เป็นผู้รอบรู้เป็นคนทันสมัยทันเหตุการณ์เพราะหนังสือจะบันทึกเรื่องราวของอดีตปัจจุบันบางเรื่องยังทำนายเหตุการณ์ในอนาคตด้วยดังมีคำกล่าวที่ว่าวรรณคดีหรือวรรณกรรมเปรียบเทียบบนเหมือนกระจกที่สะท้อนภาพของสังคมแต่ละสมัยให้เราอ่านได้เรียนรู้ว่าคนในสมัยนั้นมีวิถีชีวิตและความเป็นอยู่ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีอย่างไร

(3) ช่วยให้เป็นผู้เฉลียวฉลาดในการโต้ตอบหรือหาเหตุผลสนับสนุนซึ่งได้มาจากการที่มีความรู้กว้างขวางโดยการอ่านนั่นเอง

(4) ช่วยให้เป็นผู้ที่มีความคิดกว้างไกลมีเหตุผลเนื่องจากหนังสือส่วนใหญ่ได้บันทึกความคิดเห็นของผู้เขียนไว้ซึ่งจะช่วยขยายความคิดของเราให้กว้างขวางยิ่งขึ้นทำให้เป็นคนมีเหตุผลที่ดี

(5) เป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์และทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน

(6) ช่วยพัฒนาตนเอง และสังคมให้ดีขึ้น การอ่านทำให้เป็นคนทันโลก ทันเหตุการณ์ รู้ถึงความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นและสามารถปรับตัวได้ดีสามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ

(7) เป็นการสนองความอยากรู้อยากเห็นของมนุษย์ทำให้ได้รู้ในสิ่งที่อยากรู้ทั้งยังช่วยยกระดับความคิดจิตใจภูมิปัญญาให้สูงขึ้น

(8) เป็นแนวทางที่ช่วยพัฒนาทักษะทางภาษาให้ดีขึ้นการอ่านมากทำให้รอบรู้มีข้อมูลต่างๆ มากย่อมมีส่วนพัฒนาทักษะการเขียนการพูดให้ดีขึ้นได้

(9) ทำให้ผู้อ่านเกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ทั้งยังสร้างเสริมบุคลิกภาพให้เป็นผู้ที่สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ๆ ได้ด้วยความมั่นใจ

(10) ช่วยเร้าความสนใจเราสามารถเลือกอ่านหนังสือที่เหมาะสมกับอารมณ์และรสนิยมของเราได้ทำให้ได้รับความสุขและเป็นเครื่องมือทำให้เราพอใจโลกที่อาศัยอยู่นี้

จากประโยชน์ของการอ่านดังกล่าวสรุปได้ว่าการอ่านเป็นทักษะที่สำคัญและจำเป็นมากในปัจจุบันโดยเฉพาะการอ่านภาษาอังกฤษเพราะจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการประกอบอาชีพการศึกษาในระดับสูงตลอดจนใช้ให้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

7. ความสามารถในการอ่าน

Miller (1990, pp. 4–7), Searfoss & Readence (1994, pp. 231–232) กล่าวถึงความสามารถในการอ่านในลักษณะที่สอดคล้องกัน 2 ระดับคือระดับการแปลความเป็นระดับความสามารถในการทำความเข้าใจข้อมูลของเรื่องที่สามารถหาคำตอบได้โดยตรงจากสิ่งที่อ่านเช่น การแปลความตัวอักษรแผนภูมิเป็นต้นและระดับการตีความซึ่งเป็นระดับความสามารถในการเข้าใจข้อมูลและความคิดของผู้เขียนซึ่งอาจเป็นความหมายแฝงในเรื่องที่อ่านคือ สามารถหาคำตอบ ที่ผู้เขียนไม่ได้เขียนไว้โดยตรงต้องอาศัยประสบการณ์เดิมของผู้อ่านมาช่วยในการทำความเข้าใจ นอกจากนี้ Miller ได้แบ่งระดับความสามารถในการอ่านแตกต่างออกไปจาก searfoss & readence อีก 2 ระดับคือระดับในการวิเคราะห์สรุปความเป็นระดับความสามารถในการวิเคราะห์และประเมินผลเรื่องที่สามารถแยกได้ว่าสิ่งที่อ่านอะไรคือข้อเท็จจริงอะไรคือความคิดของผู้เขียนสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างเนื้อหาที่อ่านกับเนื้อหาจากแหล่ง ข้อมูลอื่นตลอดจนเข้าใจบทความในเชิงอุปมาอุปไมยได้ด้วยและระดับความคิดสร้างสรรค์เป็นระดับความเข้าใจที่ผู้อ่านสามารถเข้าใจเนื้อหาที่อ่านนอกเหนือไปจากการนำเสนอของผู้เขียนโดยการใช้ประสบการณ์ความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีต่องานเขียนนั้นๆเพื่อทำการสังเคราะห์เนื้อหาที่อ่านนั้นๆ มากกว่าการทำความเข้าใจการอ่านซึ่งถือเป็นความสามารถระดับสูงกว่า 3 ระดับที่กล่าวมานอกจากนี้ สมุทฺร เช่นเชาวนิช (2542, หน้า 74) ได้กล่าวถึงความสามารถในการอ่านว่าประกอบไปด้วยความสามารถ 6 ระดับจัดเป็นข้อๆ ดังนี้

(1) สามารถจำเรื่องราวส่วนใหญ่ที่อ่านมาแล้วได้เมื่อถึงคราวที่ต้องการจะใช้ประโยชน์หรืออ้างอิงก็ทำได้ไม่ยาก

(2) สามารถจับใจความสำคัญๆ ได้โดยแยกแยะหรือระบุประเด็นหลักออกจากประเด็นย่อยที่ไม่จำเป็นหรือไม่สำคัญมากนักได้สามารถประเมินได้ว่าอะไรบ้างที่ควรจะสนใจเป็นพิเศษหรือควรตัดทิ้งไป

(3) สามารถตีความเกี่ยวกับเรื่องหรือข้อคิดเห็นที่อ่านมาแล้วว่านัยสำคัญมากน้อยเพียงใด

(4) สามารถสรุปความคิดเห็นจากสิ่งที่อ่านได้อย่างถูกต้องมีเหตุผลและน่าเชื่อถือ

(5) สามารถใช้วิจารณ์ญาณของตนพิจารณาไตร่ตรองข้อสรุปหรือการอ้างอิงต่างๆ ของผู้เขียนได้อย่างถูกต้องเป็นระบบไม่สับสน

(6) สามารถถ่ายโอนหรือประสมประสานความรู้ที่ได้จากการอ่านกับประสบการณ์อื่นๆ ได้อย่างเหมาะสมตามกาลเทศะจากการแบ่งระดับความสามารถในการอ่านดังกล่าวมา

สรุปได้ว่าความสามารถในการอ่านมีหลายระดับแตกต่างกันไปตั้งแต่ระดับที่สามารถทำความเข้าใจได้ด้วยการหาคำตอบโดยตรงจากเรื่องที่อ่านอาศัยความรู้เดิมที่ผู้อ่านมีต่อสิ่งที่อ่านไปจนถึงกระบวนการที่ต้องอาศัยกระบวนการคิดวิเคราะห์สรุปความซึ่งสลับซับซ้อนมากขึ้นตามลำดับดังนั้นการที่จะให้ผู้อ่านบรรลุผลสำเร็จในการอ่านได้นั้นก็ด้วยมาจากการจัดการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมกับระดับความสามารถในการอ่านของผู้เรียนและจุดมุ่งหมายของผู้สอนที่ต้องการจะให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านในระดับใดบ้างด้วยดังนั้นผู้สอนจึงต้องมีความรู้ความเข้าใจในจุดมุ่งหมายของการอ่านว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง

8. การวัดและประเมินผลความสามารถทางการอ่าน

การประเมินผลเป็นส่วนสำคัญของการจัดการเรียนการสอนที่จะทำให้ผู้สอนทราบว่านักเรียนของตนมีพัฒนาการอย่างไร ซึ่งได้มีนักวิชาการสรุปไว้ดังนี้

วิสาข์ จิตวิตร (2543, หน้า 295-334) แบ่งตามความเข้าใจในการอ่านเป็น 2 ประเภทตามลักษณะการนำผลสอบไปใช้ ดังนี้

(1) การวัดผลอย่างเป็นทางการ (formal measures) คือการทดสอบอย่างมีระบบ โดยให้นักเรียนทำข้อสอบที่สร้างไว้ในเวลาที่กำหนด แบ่งเป็นประเภทใหญ่ได้ 2 ประเภท

(1.1) แบบทดสอบอิงกลุ่ม (norm referenced tests) มีวัตถุประสงค์ใช้เพื่อเปรียบเทียบคะแนนของนักเรียนกับคะแนนกลุ่มนักเรียนทั้งหมดที่ทำแบบทดสอบว่านักเรียนคนนั้นสอบได้ที่เท่าไรของกลุ่ม

(1.2) แบบทดสอบอิงเกณฑ์ (criterion referenced tests) วัดวัตถุประสงค์ในการใช้เพื่อวิเคราะห์ว่านักเรียนสามารถทำข้อสอบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ต่างๆ ได้ดีเพียงใด โดยไม่เอาผลไปเปรียบเทียบกับนักเรียนอื่นๆ ผลที่ได้นำมาตัดสินว่าผู้สอบสามารถทำข้อสอบที่สร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ต่างๆ ของหลักสูตรได้ดีเพียงใด

(2) การวัดผลอย่างไม่เป็นทางการ (informal measures) ได้แก่กระบวนการเก็บข้อมูลหลากหลายรูปแบบ ซึ่งดำเนินไปพร้อมกับกระบวนการเรียนการสอน ครูสามารถเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผลทางการอ่านได้จากการมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียน เช่น การสังเกตในชั้นเรียน การพูดคุยกับนักเรียน และการเขียนบันทึกประจำวันของนักเรียนตลอดจนการใช้แบบฟอร์มต่างๆ ในการสังเกต

อัจฉรา วงศ์โสธร (2544, หน้า 82-84) กล่าวถึงเกณฑ์การประเมินความสามารถทางการอ่านว่าสามารถพิจารณาได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่เกณฑ์กำหนดตามส่วนประกอบของภาษาแบบแยกย่อย และเกณฑ์ที่กำหนดตามความสามารถในการรับสาร ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) ความสามารถทางภาษาที่เป็นเกณฑ์แบบย่อย ได้แก่

(1.1) ความรู้ด้านคำศัพท์ หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจศัพท์และ
สำนวนต่างๆ

(1.2) ความรู้ด้านไวยากรณ์ หมายถึง ความสามารถในการ ใช้ความรู้ทาง
ไวยากรณ์ทำความเข้าใจเกี่ยวกับคำสรรพนาม ความเชื่อมโยงของเนื้อความ เช่น การใช้คำสันธาน
คำบุพบท ที่กำหนดหน้าที่ของภาษาว่าเป็นการขอร้อง เชื้อเชิญ หรืออนุญาต เป็นต้น

(2) ความสามารถทางการอ่านที่เป็นเกณฑ์รวม ได้แก่

(2.1) ความสามารถในการเรียบเรียงความ หมายถึง ความสามารถในการทำ
ความเข้าใจบทอ่านและสามารถตอบคำถามที่ให้เรียบเรียงถ้อยคำใหม่ให้ได้ใจความเดิมหรือ
สามารถตอบคำถามแบบ เลือกตอบและแบบเรียงลำดับข้อความได้

(2.2) ความสามารถในการอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด หมายถึงความ
สามารถในการโยรายละเอียดที่เกี่ยวข้องเข้ากับใจความสำคัญของเรื่องได้ว่าเป็นรายละเอียด
สนับสนุนหรือเป็นรายละเอียดที่ขัดแย้งกันเพื่อให้ข้อมูลตรงกันข้าม ตลอดจนเข้าใจความสัมพันธ์
ระหว่างรายละเอียดต่างๆ

(2.3) ความสามารถในการอ่านจับใจความ หมายถึง ความสามารถในการ
ระบุแก่นเรื่อง หัวเรื่องและใจความสำคัญของเรื่องที่อ่านได้

(2.4) ความสามารถในการวิเคราะห์ ประเมินความสัมพันธ์ของเนื้อความ
การใช้ภาษา และสุนทรียศาสตร์หมายถึง ความสามารถในการใช้ความรู้ด้านคำศัพท์ ไวยากรณ์
ความเข้าใจสิ่งที่อ่านและความรู้เกี่ยวกับลีลาการใช้ภาษาที่ใช้ในบทอ่านที่เป็นตัวกระตุ้นวิเคราะห์
ประเมินและสรุปบทอ่านได้ว่าเป็นสารประเภทใด ใช้ลีลาภาษาแบบเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ
เข้าใจเจตนาทัศนคติของผู้เขียนที่แฝงอยู่ สามารถวิพากษ์วิจารณ์ถึงเหตุและผลที่เกิดขึ้นได้
ตลอดจนสามารถประเมินบทอ่านได้ว่ามีความชัดเจนเข้าสู่ประเด็นได้อย่างไม่อ้อมค้อมและใช้ภาษา
ได้กระชับไม่เยิ่นเย้อ ความสามารถในระดับนี้เป็นระดับสูงซึ่งต้องอาศัยความรู้ในระดับต้นๆ เป็น
พื้นฐาน

Finocciaro, Mary & Sako (1983, p.16) ได้กำหนดแบบทดสอบที่ใช้ประเมินผล
ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษที่นิยมใช้มี 2 แบบ ดังนี้

(1) แบบทดสอบอัตนัย (subjective test) ได้แก่แบบทดสอบความเรียงที่ให้ผู้เรียน
ตอบคำถามจากเรื่องที่อ่านโดยการเขียนคำตอบเป็นประโยคหรือข้อความยาวๆ

(2) แบบทดสอบปรนัย (objective test) ได้แก่แบบทดสอบแบบเลือกตอบ แบบ
ถูกผิด แบบจับคู่ เป็นต้น

ในการวัดประเมินผลความสามารถในการอ่านนิยมนิยมใช้แบบทดสอบปรนัยชนิดเลือกตอบ (Multiple choice) เพราะเป็นแบบทดสอบที่มีความเที่ยงตรงสูง โดยกำหนดข้อที่ถูกต้องไว้ชัดเจน เกณฑ์การให้คะแนนเหมือนกันไม่ว่าใครจะเป็นผู้ตรวจ อีกทั้งการตรวจให้คะแนนสะดวก รวดเร็ว เพราะคำตอบที่ถูกต้องมีเพียงคำตอบเดียว ใช้เวลาในการทำแบบทดสอบไม่มากและไม่บ่อยเกินไป รวมทั้งยังสามารถถามได้ครอบคลุมเนื้อหาหลายๆ ด้านได้

สรุปการประเมินผลความสามารถในการอ่านภาษาอังกฤษ หมายถึง การใช้แบบทดสอบต่างๆ เพื่อวัดความสามารถบพบเป็นเกณฑ์แบบย่อยและเกณฑ์รวม ผู้วิจัยได้นำเกณฑ์ในการเรียบเรียงความ การอ่านข้อมูลที่เป็นรายละเอียด และความสามารถในการอ่านจับใจความสำคัญ

9. รูปแบบการทดสอบการอ่านภาษาอังกฤษ

ในการสร้างรูปแบบทดสอบการอ่านมีนักการศึกษาได้นำเสนอรูปแบบไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

Heaton (1979, pp.105-125) ได้เสนอรูปแบบทดสอบการอ่านไว้อย่างหลากหลาย ดังนี้

(1) แบบทดสอบแบบจับคู่ (matching tests) แบบทดสอบนี้แบ่งเป็น 3 ประเภท

ดังนี้

(1.1) การจับคู่ (word matching) ในเทคนิคนี้นักเรียนจะขีดเส้นใต้คำที่เหมือนกับคำทางซ้าย เช่น

sheep shop / shape / sleep / heap

ever never / over / fewer / even

(1.2) การจับคู่ประโยค (sentence matching) รูปแบบการสอบนี้คล้ายการจับคู่คำผู้สอบต้องจำประโยคให้ได้เร็วที่สุด อ่านประโยคที่เป็นโจทย์และประโยคทั้ง 4 ที่เป็นตัวเลือกแล้ว แต่มีเพียง 1 ข้อเท่านั้นที่เหมือนโจทย์

(1.3) การจับคู่รูปและประโยค (picture and sentence matching) ในรูปแบบนี้แบ่งเป็น

1) การทดสอบความเข้าใจคำและประโยคโดยใช้รูปภาพเป็นตัวทดสอบ

2) ผู้สอบมองภาพ 4 ภาพ แล้วอ่านประโยคจากนั้นเลือกรูปที่สัมพันธ์กับประโยค

3) มีรูปภาพ 1 รูป ผู้สอบจะเลือกประโยค 4 ประโยคที่สัมพันธ์กับภาพจากประโยคทั้งหมดที่ให้

(2) แบบทดสอบการอ่านแบบถูก/ผิด (true/ false reading tests) แบบทดสอบนี้ใช้กันอย่างกว้างขวางในการทดสอบความเข้าใจการอ่าน แต่มีข้อเสียคือผู้สอบสามารถเดาได้เนื่องจากมีโอกาสถูก 50% แบบทดสอบการอ่านแบบถูก/ผิดนี้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

(2.1) แบบทดสอบประเภทแบบไม่ต้องใช้บทอ่าน ข้อสอบประเภทนี้ผู้สร้างจะสร้างให้ข้อสอบมีความสมบูรณ์ในตัวเอง กล่าวคือจะทดสอบความเข้าใจของผู้อ่านด้วยความจริงทั่วไป

(2.2) แบบทดสอบประเภทที่ใช้บทอ่าน การสร้างข้อสอบประเภทนี้เป็นที่นิยมในการทดสอบการอ่านเพื่อความเข้าใจ

(3) แบบทดสอบตัวเลือกสำหรับบทอ่านสั้น (Multiple choice items: short texts) แยกเป็นดังนี้

(3.1) แบบทดสอบเน้นความเข้าใจของการอ่านที่มีความสำคัญพอๆ กับความเข้าใจความหมายศัพท์ในการอ่าน เช่น

The eyes are wonderful teachers' even musicians, who deal with sound, learn as much by (doing, playing, watching, and practicing) as by listening.

(3.2) แบบทดสอบที่ผู้สอบต้องเลือกประโยคที่ถอดความ (Paraphrase) ประโยคที่เป็นโจทย์ให้ถูกต้อง

(3.3) แบบทดสอบที่ข้อสอบประกอบไปด้วยบทอ่านสั้นๆ ไม่มีประโยคหรืออาจเพียงแค่ประโยคเดียว ผู้สอบต้องตอบวัดความเข้าใจเพียง 1 ข้อต่อบทอ่าน 1 บท

(3.4) แบบทดสอบแบบตัวเลือกสำหรับบทอ่านยาว (Multiple choice items: long texts) สำหรับทักษะการอ่านแบบละเอียด (intensive reading skills) ความยาวของบทอ่านสำหรับบทอ่านระดับต้น (primary level) ประมาณ 50-100 คำ ระดับกลาง (intermediate level) ประมาณ 200-300 คำระดับสูง (advanced level) ประมาณ 400-600 คำ จำนวนข้อสอบขึ้นอยู่กับความยาวและความซับซ้อนของบทอ่าน และการสร้างข้อสอบควรทดสอบมากกว่าความเข้าใจแบบผิวเผินและต้องให้ผู้สอบได้ไตร่ตรองและตีความเรื่องที่อ่าน

(3.5) แบบทดสอบแบบเติมคำ (completion items) แบบทดสอบแบบนี้ผู้สอบต้องเติมคำหรือวลีเอง โดยแบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

1) ประกอบด้วยช่องว่างสำหรับเติมในข้อสอบ

2) ประกอบด้วยช่องว่างในบทอ่าน

(3.6) แบบทดสอบแบบโคลซ Cloze procedure ถึงแม้ว่าภายนอกจะดูคล้ายกับแบบทดสอบแบบเติมคำ แต่ว่าคำที่ว่างในแบบทดสอบแบบโคลซจะเป็นระบบมากกว่าแบบทดสอบแบบเติมคำ ซึ่งจะละคำตามจุดประสงค์การสอบ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- 1) การเลือกบทอ่านไม่ควรมีค่านามเฉพาะมากเกินไป
- 2) การละคำจะไม่ละคำในประโยคแรกและประโยคสุดท้ายละคำทุกๆ

คำที่ 5, 6 หรือ 7

(3.7) แบบทดสอบการอ่านแบบคร่าวๆ (cursory reading) แบบทดสอบแบบนี้เน้นการอ่านอย่างรวดเร็วโดยใช้การอ่านอย่างคร่าวๆ อย่างรวดเร็ว (skimming) และการอ่านแบบเฉพาะเจาะจง (scanning)

วิสาข์ จิตวิตร์ (2543, หน้า 303-305) ได้นำเสนอรูปแบบของแบบทดสอบ ดังนี้

(1) แบบทดสอบ cloze คือ ข้อสอบที่ผู้สอบต้องหาคำมาเติมในช่องว่างให้เหมาะสมกับเนื้อเรื่องทั้งหมด ซึ่งต่างกับการเติมคำในช่องว่าง (blank-filling test) ตรงที่การเว้นคำจะมีระบบมากกว่า ผู้สร้างข้อสอบไม่สามารถจะเว้นคำตามใจชอบ แต่จะเว้นคำทุกๆ คำที่ 5, 6, หรือ 7 ข้อสอบชนิดนี้วัดความสามารถของนักเรียนในการอ่านข้อความ และสามารถหาคำมาเติมให้เหมาะสมโดยการเดาจากคำหรือข้อความที่ได้อ่าน

(2) ตอบคำถามสั้นๆ (short answer) ในการอ่านตามแนวการอ่านเพื่อการสื่อสารนั้นผู้อ่านควรมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน ในการดำรงชีวิตประจำวันนั้นส่วนใหญ่เรามักอ่านเพื่อหาข้อมูลและนำมาแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น

(3) เติมคำในตาราง แผนผังหรือแผนภูมิ ในการอ่านเพื่อการสื่อสารนั้นนอกจากผู้อ่านจากตาราง แผนผัง และตอบคำถามแล้ว ในทางตรงข้ามผู้เรียนสามารถอ่านข้อความและเอาข้อความมาเติมในตาราง แผนผังหรือแผนภูมิ

สรุปได้ว่ารูปแบบการสอบการอ่านได้แก่ แบบทดสอบแบบจับคู่ แบบทดสอบการอ่านแบบถูก/ผิด แบบทดสอบแบบตัวเลือกสำหรับบทอ่านสั้นแบบทดสอบแบบตัวเลือกสำหรับบทอ่านยาวแบบทดสอบแบบเติมคำ แบบทดสอบแบบ cloze แบบทดสอบการอ่านแบบคร่าวๆ แบบทดสอบแบบตอบคำถามสั้นๆ และแบบทดสอบแบบเติมคำในตาราง แผนผังหรือแผนภูมิ

แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)

1. ความเป็นมาและลักษณะวิธีการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)

ในปี ค.ศ. 1986 Ogle Donna ได้พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้การอ่านบนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าที่นักเรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้างแล้วก่อนการอ่าน (Know) ด้วยการวิเคราะห์หัวข้อเรื่องและทำนายเหตุการณ์ของเรื่องที่จะอ่าน โดยการให้นักเรียนได้ระดมกำลังสมอง (Brainstorming) นักเรียนต้องการรู้อะไร (What to know) ตั้งคำถามและตอบคำถามระหว่างการอ่าน และนักเรียนเกิดการเรียนรู้อะไร (Learned) หลังการอ่าน ซึ่งเป็นกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้การอ่านของนักเรียนมีเป้าหมาย โดยการเตรียมโครงสร้างความคิดในระหว่างอ่านและยังช่วยให้ครูค้นหาพื้นฐานความรู้ของนักเรียนที่มีต่อเรื่องที่จะอ่าน โดยมีการสร้างแผนภาพตาราง KWL เพื่อที่จะได้บันทึกรายการข้อมูลความรู้ ข้อคำถามลงในแต่ละช่อง โดยนักเรียนจะเขียนสิ่งที่นักเรียนคิดว่ารู้เกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน ลงในช่อง K – What do we know เขียนสิ่งที่นักเรียนต้องการรู้ลงในช่อง W – What we want to know และผลการเรียนรู้ที่นักเรียนรู้ลงในช่อง L – What we have learned หลังจากให้นักเรียนอ่านจบ

หลังจากนั้นต่อมาในปี ค.ศ. 1987 คาร์ และ โอเกินด (Ogle Donna) ได้ร่วมกันพัฒนารูปแบบการใช้เทคนิค KWL มาเป็น KWL – Plus โดยได้เพิ่มกิจกรรมในชั้น L คือ การเพิ่มแผนภูมิการอ่าน (Mapping) และการสรุปเนื้อเรื่อง (Summarizing) จากการอ่านทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง เพื่อให้การอ่านของนักเรียนมีความหมายมากยิ่งขึ้น (Buehl, 2004; Conner, 2004; KWL – Plus 2004, อ้างถึงใน วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์, 2547, หน้า 74)

2. องค์ประกอบของการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)

การสอนแบบ เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) มีองค์ประกอบของการสอนที่สำคัญ (สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ, 2545, หน้า 88-92) ดังนี้

2.1 ชั้น K (What do I Know) ชั้นนี้ก่อนที่นักเรียนจะอ่านเรื่อง ครูจะอธิบายความคิดรวบยอดของเรื่องและกำหนดคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ระดมสมอง (Brainstorms) และเขียนคำตอบของนักเรียนลงในแผนภูมิรูปภาพช่อง K – What we know หลังจากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันจัดประเภทข้อมูลความรู้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเรื่องที่จะอ่าน

2.2 ชั้น W (What do I want to learn) ในชั้นนี้ครูค้นหาความจริงจากคำถามของนักเรียนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ อยากรู้ หรือถามที่ยังไม่มีคำตอบเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของเรื่อง พร้อมทั้งให้นักเรียนเขียนรายการคำถามลงในช่อง W – What we want to know หลังจากนั้น

นักเรียนทุกคนอ่านเรื่องและตอบคำถามที่ตั้งไว้ ระหว่างอ่านนักเรียนสามารถเพิ่มคำถามและคำตอบในกลุ่มของตัวเองได้

2.3 ชั้น L1 (What I learned) ในขั้นนี้จะระบุนความรู้ที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นทั้งระหว่างการอ่านและหลังการอ่าน นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในช่อง L- What we have learned พร้อมทั้งตรวจสอบคำถามที่ยังไม่ได้ตอบ

2.4 ชั้น L2 (Mapping) นักเรียนนำข้อมูลที่ได้จัดประเภทไว้ในชั้น K เขียนชื่อเรื่องไว้ในตำแหน่งตรงกลางและเขียนองค์ประกอบหลักของแต่ละหัวข้อไว้ในแต่ละสาขาพร้อมทั้งเขียนอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น

2.5 ชั้น L3 (Summarizing) สรุปและเขียนสรุปความคิดรวบยอดจากแผนภูมิความคิด ซึ่งการเขียนในขั้นนี้จะมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการประเมินความเข้าใจของนักเรียน

Plus คือ การเขียนแผนภูมิความหมาย และการเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน การเขียน แผนภูมิความหมาย และการเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน

3. เป้าหมายการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)

KWL – Plus (อ้างถึงใน วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์, 2547, หน้า 74) เป็นวิธีการเรียนรู้วิธีหนึ่งที่มีประสิทธิภาพโดยมีเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(1) กระตุ้นนักเรียนในการใช้กระบวนการอ่านอย่างกระตือรือร้น ซึ่งแสดงถึงการอ่านอย่างมีความหมาย มีการถามคำถามและคิดเกี่ยวกับแนวคิดของเรื่องในขณะที่อ่าน

(2) ส่งเสริมให้นักเรียนตั้งวัตถุประสงค์ในการอ่าน รวบรวมข้อมูลจากเรื่อง จัดระบบข้อมูลสร้างแผนภูมิรูปภาพความคิดจากเรื่องและสรุปเรื่องที่อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิชรา เล่าเรียนดี (2549, หน้า 145-146) กล่าวถึง เป้าหมายของการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ดังนี้

(1) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการอ่านอย่างกระตือรือร้นเป็นการอ่านที่ฝึกการถามคำถามตนเองและการใช้ความคิดในเรื่องที่อ่านเป็นสำคัญ

(2) พัฒนาสมรรถภาพในการกำหนดเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ในการอ่านสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่อ่านจัดการกับสาระความรู้ขึ้นใหม่ตามความเข้าใจของตนเองโดยการใช้แผนผังความคิดและเขียนสรุปเรื่องที่อ่านจากแผนผังนั้น

(3) ส่งเสริม และพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ให้กับผู้เรียน

จากเป้าหมายการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ที่กล่าวโดยนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) มีเป้าหมาย ดังนี้

(1) เพื่อให้ผู้สอนได้ทราบถึงความรู้พื้นฐานที่มีมาก่อนของผู้เรียน และใช้ชิ้นงานในการประเมินพัฒนาการของนักเรียนแล้วใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับ เพื่อช่วยเหลือการอ่านของนักเรียน

(2) เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนได้ตั้งวัตถุประสงค์ ตั้งคำถามในการอ่าน ระดมสมอง รวบรวมข้อมูล จัดระบบข้อมูล สร้างแผนผังความคิด และเขียนสรุปเรื่องจากการอ่าน

4. ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus)

การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) เป็นกลวิธีการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยให้เด็กเรียนคิด โดยผ่านการอ่านได้ดียิ่งขึ้นและสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) มีนักวิชาการเสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

Carr and Ogle (2004 อ้างถึงใน วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์, 2547, หน้า 75) ได้เสนอขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ในการจัดการเรียนรู้การอ่าน ดังนี้

กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre – reading)

(1) ขั้น K (What we know) ขั้นนี้ก่อนที่นักเรียนจะอ่านเรื่อง ครูจะอธิบายความคิดรวบยอดของเรื่องและกำหนดคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ระดมสมอง (Brainstorms) และเขียนคำตอบของนักเรียนลงในแผนภูมิรูปภาพช่อง K – What we know หลังจากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันจัดประเภทข้อมูลความรู้ที่คาดว่าอาจจะเกิดขึ้นในเรื่องที่จะอ่าน

กิจกรรมระหว่างการอ่าน (During reading)

(2) ขั้น W (What we want to know) ในขั้นนี้ครูค้นหาความจริงจากคำถามของนักเรียนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ อยากรู้ หรือถามที่ยังไม่มีคำตอบเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของเรื่อง พร้อมทั้งให้นักเรียนเขียนรายการคำถามลงในช่อง W-What we want to know หลังจากนั้นนักเรียนทุกคนอ่านเรื่องและตอบคำถามที่ตั้งไว้ ระหว่างอ่านนักเรียนสามารถเพิ่มคำถามและคำตอบในกลุ่มของตัวเองได้

กิจกรรมหลังการอ่าน (Post – reading)

(3) ขั้น L1 (What we learned) ในขั้นนี้จะระบุความรู้ที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้น ทั้งระหว่างการอ่านและหลังการอ่าน นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในช่อง L-What we have learned พร้อมทั้งตรวจสอบคำถามที่ยังไม่ได้ตอบ

(4) ขั้น L2 (Mapping) นักเรียนนำข้อมูลที่จัดประเภทไว้ในขั้น K เขียนชื่อเรื่องไว้ในตำแหน่งตรงกลางและเขียนองค์ประกอบหลักของแต่ละหัวข้อไว้ในแต่ละสาขาพร้อมทั้งเขียนอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น

(5) ขั้น L3 (Summarizing) สรุปและเขียนสรุปความคิดรวบยอดจากแผนภูมิความคิด ซึ่งการเขียนในขั้นนี้จะมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการประเมินความเข้าใจของนักเรียน

Plus คือ การเขียนแผนภูมิความหมาย และการเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน

Buehl (2004 อ้างถึงใน วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์, 2547, หน้า 76) เสนอขั้นตอนการใช้การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL – Plus คือ

ขั้นที่ 1 ระบุสิ่งที่นักเรียนรู้หรือสิ่งที่นักเรียนคิดว่ารู้ลงในช่อง K (Identify what we want to know or Think you know – The K) ในขั้นนี้นักเรียนจะระลึกว่านักเรียนรู้อะไรมาบ้างหรือคิดว่ารู้อะไรบ้างเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน ซึ่งครูอาจจะถามนักเรียนทีละคนเพื่อเชื่อมต่อรายละเอียดของเรื่องจากความคิดของแต่ละคน และบันทึกสิ่งที่นักเรียนรู้ไว้ในช่อง K – What we know

ขั้นที่ 2 ระบุว่านักเรียนต้องการรู้อะไร ลงในช่อง W (Identify what we want to know – The W) ขั้นนี้ครูหรือนักเรียนถามเกี่ยวกับหัวข้อเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล อาจเป็นคำถามข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ในช่อง K หรือเป็นคำถามสิ่งที่นักเรียนสงสัยเกี่ยวกับเรื่องที่จะอ่าน แล้วบันทึกคำถามลงในช่อง W – What we want to know

ขั้นที่ 3 จัดประเภทความรู้และสิ่งที่ต้องการรู้ (Categorize the K and W) แนะนำนักเรียนเพื่อตัดสินใจในการจัดประเภทรายการต่างๆ ของข้อมูลในช่อง K และช่อง W ประเภทของข้อมูลที่นักเรียนคาดว่าจะใช้ เช่น แบ่งเป็นสถานที่ สาเหตุ ผลที่เกิดขึ้น การจัดระบบข้อมูลเป็นขั้นตอนแรกที่จะทำให้ นักเรียนสามารถสรุปได้อย่างมีประสิทธิภาพและช่วยให้นักเรียนมองเห็นข้อมูลที่ไม่สามารถจัดเข้ากลุ่มได้

ขั้นที่ 4 การอ่านบทความ (Read the Article) ในขณะที่นักเรียนอ่านเรื่องนักเรียนจะค้นหาคำตอบและขยายความเข้าใจที่มีต่อเรื่อง ครูควรกระตุ้นการตั้งคำถามเพื่อตอบคำถามข้อมูลใหม่ บันทึกความรู้ที่ได้ไว้ในช่อง L – What we learned

ขั้นที่ 5 ระบุข้อมูลใหม่ (Identify New Information) หลังการอ่านนักเรียนระบุข้อมูลใหม่ที่ค้นพบจากการอ่าน ข้อมูลที่ได้มาใหม่นี้ นักเรียนจะนำไปรวมกับประเภทของข้อมูลที่จัดประเภทของข้อมูลไว้แล้ว หากมีความจำเป็นอาจจัดประเภทของข้อมูลเพิ่มเติม

ขั้นที่ 6 สร้างแผนภูมิรูปภาพความคิด (Create a Concept Map) หลังจากที่นักเรียนได้เติมข้อความในแผนภาพตาราง KWL สมบูรณ์แล้ว นักเรียนแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มนำข้อมูลที่จัดประเภทไว้มาสร้างแผนภูมิรูปภาพความคิด ซึ่งแผนภูมิรูปภาพความคิดนี้จะช่วยให้นักเรียนได้มองเห็นภาพรวมของเรื่องที่ได้อ่าน และช่วยสังเคราะห์และสรุปผลการเรียนรู้จากการอ่านได้ดีขึ้น

ขั้นที่ 7 ระบุสิ่งที่จะศึกษาต่อไปในอนาคต (Identify Further Investigation) หลังจากนักเรียนได้สร้างแผนภูมิความคิดเสร็จสมบูรณ์ นักเรียนจะเกิดความกระตือรือร้นในสิ่งที่นักเรียนรู้และตัดสินใจที่จะเพิ่มข้อมูล สำหรับคำถามในช่อง W ที่ยังไม่สามารถหาคำตอบได้ ให้จัดเตรียมการอ่านเพื่อศึกษาค้นคว้าต่อไปในอนาคต

จากการระบุขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ของนักวิชาการดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) ประกอบด้วย ขั้นตอนสำคัญ คือ

กิจกรรมก่อนอ่าน (Pre – reading)

(1) ขั้น K (What do I Know) ขั้นนี้ก่อนที่นักเรียนจะอ่านเรื่อง ครูจะอธิบายความคิดรวบยอดของเรื่องและกำหนดคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนได้ระดมสมอง (Brainstorms) และเขียนคำตอบของนักเรียนลงในแผนภูมิรูปภาพช่อง K – What we know หลังจากนั้นนักเรียนและครูร่วมกันจัดประเภทข้อมูลความรู้ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในเรื่องที่จะอ่าน

กิจกรรมระหว่างการอ่าน (During reading)

(2) ขั้น W (What do I want to learn) ในขั้นนี้ครูค้นหาความจริงจากคำถามของนักเรียนในสิ่งที่นักเรียนสนใจ อยากรู้ หรือถามที่ยังไม่มีคำตอบเกี่ยวกับความคิดรวบยอดของเรื่อง พร้อมทั้งให้นักเรียนเขียนรายการคำถามลงในช่อง W – What we want to know หลังจากนั้นนักเรียนทุกคนอ่านเรื่องและตอบคำถามที่ตั้งไว้ ระหว่างอ่านนักเรียนสามารถเพิ่มคำถามและคำตอบในกลุ่มของตัวเองได้

กิจกรรมหลังการอ่าน (Post – reading)

(3) ขั้น L1 (What I learned) ในขั้นนี้จะระบุความรู้ที่นักเรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นทั้งระหว่างการอ่านและหลังการอ่าน นักเรียนบันทึกความรู้ที่ได้ลงในช่อง L- What we have learned พร้อมทั้งตรวจสอบคำถามที่ยังไม่ได้ตอบ

(4) ขั้น L2 (Mapping) นักเรียนนำข้อมูลที่จัดประเภทไว้ในขั้น K เขียนชื่อเรื่องไว้ในตำแหน่งตรงกลางและเขียนองค์ประกอบหลักของแต่ละหัวข้อไว้ในแต่ละสาขาพร้อมทั้งเขียนอธิบายเพิ่มเติมในแต่ละประเด็น

(5) ขั้น L3 (Summarizing) สรุปและเขียนสรุปความคิดรวบยอดจากแผนภูมิความคิด ซึ่งการเขียนในขั้นนี้จะมีประโยชน์ต่อครูและนักเรียนในการประเมินความเข้าใจของนักเรียน

Plus คือ การเขียนแผนภูมิความหมาย และการเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน การเขียน แผนภูมิความหมาย และการเขียนสรุปข้อมูลที่ได้จากการอ่าน

บทบาทของครูในการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี เค ดับเบิลยู แอล พลัส (KWL-Plus) มาใช้ เป็นกลวิธีในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และการเขียนสรุปความโดยผ่านการ อ่านนั้น ผู้สอนต้องมีการเตรียมการดังต่อไปนี้

- (1) เลือกเรื่องหรือบทความที่เหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน
- (2) สร้างแผนภูมิรูปภาพ KWL (KWL – Chart) และสร้างใบงานสำหรับนักเรียน

ดังนี้

นักเรียนรู้อะไรบ้างแล้ว K – What we know	นักเรียนต้องการรู้อะไร W – What we want to know	นักเรียนเกิดการเรียนรู้อย่างไร L – What we learned
ความรู้เดิม	ระดมสมองในสิ่งที่ต้องการรู้ใหม่ๆ ด้วยการช่วยกันตั้งคำถามเพื่อหาคำตอบ	1. บันทึกสิ่งใหม่ที่ได้เรียนรู้ 2. นำข้อมูลจาก ข้อ 1- มาทำ Mind Mapping 3. นำรายละเอียดจาก Mind Mapping มาสรุปเรียงลำดับเหตุการณ์หรือความสำคัญ

ภาพที่ 2.1 แผนภูมิรูปภาพ เค ดับเบิลยู แอล ชาร์ต KWL – Chart

ที่มา : สมศักดิ์ ภูวิภาดาพรรณ, 2544, หน้า 7

(3) หลังจากนั้นใช้คำถามกระตุ้นให้นักเรียนระดมกำลังสมอง (Brainstorm) เพื่อให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ และดึงความรู้ทั้งหมดของนักเรียนเกี่ยวกับหัวข้อเรื่องที่จะอ่าน โดยครูถามตะล่อม และกระตุ้นนักเรียนให้อธิบายเหตุผลที่นักเรียนคิดเช่นนั้น บันทึกสิ่งที่นักเรียนรู้อยู่ลงในช่อง K-What we know และแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการจัดหมวดหมู่ของข้อมูลที่คาดว่าจะใช้

(4) แนะนำนักเรียนเกี่ยวกับการตั้งคำถามเพื่อให้ได้มาซึ่งคำตอบที่ต้องการจากการอ่านนำคำถามที่ตั้งไว้ใส่ลงในช่อง W – What we want to know คำถามเหล่านี้อาจได้มาจากการอภิปรายหรือจากการระดมความคิด คำถามควรมีความหลากหลายเพื่อพัฒนาการคิด จัดประเภทองค์ประกอบหลักของข้อมูลที่คาดการณ์ไว้จะเป็นการช่วยให้นักเรียนมีวัตถุประสงค์ในการอ่าน

(5) นักเรียนอ่านเรื่องครูกระตุ้นนักเรียนให้แสวงหาคำตอบจากคำถามที่ตั้งไว้ในขณะอ่านครูควรกระตุ้นให้นักเรียนแสวงหาข้อมูลใหม่เพิ่มเติมและเพิ่มคำถาม

(6) หลังการอ่านเสร็จสิ้นสมบูรณ์ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้อภิปรายผลการเรียนรู้ที่ได้จากการอ่านและเขียนลงในช่อง L-What we learned โดยเขียนบันทึกแนวคิด ความรู้ที่พบว่า

น่าสนใจจากการอ่าน สำหรับคำถามบางคำถามที่ไม่อาจแสวงหาคำตอบได้จากการอ่านครั้งนี้ ครูควรแนะนำแหล่งค้นคว้าเพิ่มเติมแก่นักเรียน

(7) สร้างแผนภูมิรูปภาพความคิด ให้นักเรียนจัดประเภทของข้อมูลที่ได้บันทึกไว้ในช่อง L และถามคำถามเพื่อให้นักเรียนได้บรรยายความคิด สร้างแผนภูมิรูปภาพความคิดโดยเลือกข้อมูลที่มีความสำคัญแสดงความสัมพันธ์กับเนื้อเรื่องที่อ่าน

(8) แนะนำนักเรียนในการสรุป การเลือกข้อมูลและการจัดระบบข้อมูล ครูควรแนะนำนักเรียนให้ใช้โครงร่างข้อมูลจากแผนภูมิรูปภาพความคิด เพื่อช่วยให้นักเรียนสรุปข้อมูลได้เหมาะสมมากยิ่งขึ้น และให้นักเรียนเขียนรายละเอียดเฉพาะที่เป็นใจความหลักเพื่อขยายหัวข้อในแต่ละประเภท (Carr and Ogle, 1987, pp. 626-631; Conner, 2004; KWL – Plus, 2004)

หลักการเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู

กรมวิชาการ (2544, หน้า 21-27) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู ซึ่งแบ่งออกดังนี้

1. ระยะเวลาเริ่มต้นหรือนำเข้าสู่บทเรียน

ระยะเริ่มต้นนี้ ครูมีหน้าที่เตรียมนักเรียนให้พร้อมก่อนที่จะเรียน ปลูกเร้าความสนใจ กระตุ้นให้อยากรู้อยากเห็นด้วยกลวิธีต่างๆ ซึ่งครูจำเป็นต้องมีคุณสมบัติพื้นฐาน ดังนี้

1.1 มีสมรรถภาพในการพูด เสียงของครูที่พูดกับนักเรียนทั้งชั้นต้องแจ่มใส ชัดเจน หนักแน่น มีความเด็ดขาด แต่นุ่มนวลน่าฟัง

1.2 รู้จักสังเกต จดจำเรื่องราว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบๆ ตัวนักเรียน ติดตามข่าวสารบ้านเมือง ความก้าวหน้าทางวิชาการ

1.3 ช่างซักถาม สนทนากับนักเรียนอย่างเป็นกันเองอยู่เสมอ ฝึกตนเองให้มีอารมณ์ขัน หากจุดสนใจร่วมกับนักเรียนของตนเอง แม้ว่าจะต่างวัย

1.4 รู้จักสะสมสิ่งที่น่าสนใจนำมาใช้ในการสอนได้ เช่น ภาพจากปฏิทิน แผ่นพับ ใบปลิว

1.5 รู้จักเลือกใช้สื่อการสอนที่ทันสมัย เช่น ภาพนิ่ง วิดิทัศน์ แถบบันทึกเสียง คอมพิวเตอร์ช่วยสอน

2. ระยะดำเนินการสอน หรือขั้นสอน

ระยะดำเนินการสอน เป็นระยะสำคัญที่ทำให้นักเรียนรู้สิ่งใหม่ มีข้อเสนอแนะที่ครูผู้สอน น่าจะพิจารณาในระยะดำเนินการสอน ดังนี้

2.1 ครูต้องปลูกฝังให้นักเรียนมีอุปนิสัยรักการอ่าน ครูอาจใช้กลยุทธ์หลายทาง เช่น

2.1.1 สั่งให้นักเรียนอ่านล่วงหน้า

2.1.2 ซักถามเรื่องราว หรือเนื้อหาตามที่กำหนด

2.1.3 ให้นักเรียนสรุปหัวข้อสำคัญส่งครูเป็นข้อเขียน

2.1.4 แยกนักเรียนที่อ่านหนังสือมากับนักเรียนที่ไม่ได้อ่าน แล้วมอบหมายงาน

ให้ทำแตกต่างกัน

2.1.5 ให้นักเรียนทำบันทึกผลการอ่านของตน

2.1.6 จัดกิจกรรมกลุ่มอภิปรายถึงเนื้อความที่กำหนดให้อ่าน ซึ่งให้เห็นว่าผู้ที่ไม้อ่านมาก่อน ย่อมไม่สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้

2.1.7 ให้นักเรียนทุกคนเขียนทั้งคำถาม เกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

2.1.8 ให้นักเรียนเขียนทั้งคำถาม และคำตอบเกี่ยวกับเรื่องที่กำหนดให้อ่าน

2.2 หากนักเรียนได้อ่านหนังสือมาแล้ว ให้ทำกิจกรรมในหนังสือเรียน ซึ่งต้องซักถามความเข้าใจ ดังนี้

2.2.1 ให้นักเรียนอ่านคำสั่ง หรือคำถามในกิจกรรมนั้นๆ ให้เข้าใจ อาจให้นักเรียนสรุปอีกครั้งว่า กิจกรรมนั้นๆ สั่งให้ทำอะไร

2.2.2 กิจกรรมทุกข้อต้องใช้ความคิด และทักษะทางภาษาทั้งสิ้น ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ใหม่

2.2.3 ให้นักเรียนเข้าใจว่ากิจกรรมไม่ใช่ข้อสอบแต่กิจกรรมมีไว้ให้นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอน

2.3 การส่งเสริมให้นักเรียนทำกิจกรรมในหนังสือเรียน มีข้อที่ครูผู้สอนควรคำนึงถึง ดังนี้

2.3.1 ไม่ควรข้ามกิจกรรมใด โดยคิดว่าไม่สำคัญ หรือไม่จำเป็น

2.3.2 การตอบคำถามในกิจกรรม ควรย้าให้นักเรียนทราบว่าคำตอบบางข้อ อาจมีหลากหลาย บางข้อต้องสังเกตเงื่อนไขที่กำหนดไว้ และบางข้อก็มุ่งให้นักเรียนแสดงความคิดเห็น

2.3.3 ครูควรอ่านกิจกรรมแต่ละขั้นตอนให้เข้าใจ และอธิบายให้ชัดเจนก่อนให้นักเรียนลงมือทำ

2.3.4 กิจกรรมหลายข้ออาจค่อนข้างยาก ครูไม่จำเป็นต้องรีบเร่งเฉลยคำตอบ ควรให้โอกาสนักเรียนหาคำตอบเอง หรือช่วยกันหาเป็นกลุ่ม

2.4 การฝึกนักเรียนให้รู้จักแสดงออก ต้องคำนึงถึงการสื่อสาร 2 ทาง คือ ฟังแล้วต้องแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่

3. ระยะเวลา หรือขั้นสรุป

ระยะเวลาในการเรียนการสอนแต่ละคาบครูผู้สอนมีความสำคัญมากครูผู้สอนจะมองข้ามไม่ได้ สิ่งที่ครูควรกำหนดเสมอๆ ก่อนยุคการเรียนการสอน คือ

สรุปให้นักเรียนฟังว่า สารสำคัญที่ได้เรียนมา หรือได้ทำกิจกรรมร่วมกันมาในคาบนั้นๆ มีอะไรบ้างให้นักเรียนจดลงไว้อย่างสั้นๆ นักเรียนอาจมาซักถามเพิ่มเติมนอกเวลาหรือในคาบเรียนหน้าได้

(1) ให้นักเรียนคนใดคนหนึ่งเป็นผู้สรุป หรือให้หลายๆ คนช่วยกันสรุปก็ได้ว่านักเรียนได้เรียนรู้อะไรมาบ้างใน 1 คาบ หรือ 2 คาบที่ผ่านมา ครูควรจัดเวลาให้ตามสมควร และให้นักเรียนจดลงสมุดไว้

(2) ครูแจ้งให้นักเรียนทราบล่วงหน้าว่าความรู้และทักษะที่นักเรียนได้เรียนรู้มาแล้วนั้นนำไปใช้ประโยชน์ต่อเนื่องกับบทเรียนต่อไปได้อย่างไร

(3) ครูควรฝากข้อคิด สุภาษิต คำคม หรือ บทกวีสั้นๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เรียนมา และจำง่ายให้แก่นักเรียน

(4) ในระยะสรุปนี้ ครูอาจสั่งให้นักเรียนเตรียมตัวล่วงหน้า บทเรียนครั้งต่อไป จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามคู่มือครู เป็นกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมีขั้นตอน ดังต่อไปนี้

(4.1) ช้่นนำเข้าสู่บทเรียน ครูจัดกิจกรรมที่เร้าความสนใจของนักเรียน เช่น ตั้งคำถาม กาสนทนา ซักถาม ไขสือ อุปกรณ์ที่เร้าความสนใจผู้เรียน เป็นต้น

(4.2) ช้่นสอนครูนำเสนอเนื้อหาที่ต้องการสอนโดยแจกเอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนศึกษาหลังจากนั้นอาจจะมีกรอภิปรายร่วมกันและฝึกปฏิบัติการเขียนสรุปความ

(4.3) ช้่นสรุป สรุปเนื้อหาที่ได้เรียนไป โดยตรวจผลงาน และให้ข้อมูลย้อนกลับแก่นักเรียนครูและนักเรียนร่วมกันประเมินผล

แนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับเจตคติ

1. ความหมาย และประเภทของเจตคติ

คำว่า เจตคติ ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Attitude มีรากศัพท์มาจากภาษาละตินว่า Aptus แปลว่า โน้มเอียง เหมาะสม มีผู้ใช้คำอื่นในความหมายเดียวกัน เช่น ทักษคติ หรือเจตคติ ซึ่งมี นักศึกษา และนักจิตวิทยาให้นิยาม หรือคำจำกัดความ พอสรุปได้ดังนี้

Allport (1935, p. 810) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของ สมอง และประสาท อันได้จากประสบการณ์ และการตอบสนองทั้งทางตรง และโดยอทธิพลของ แต่ละบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ และสถานการณ์ ทั้งหลายที่เกี่ยวข้องกัน

Newcomb (1954, p. 128) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกเอนเอียง ของจิตใจ ที่มีต่อประสบการณ์ที่คนเราได้รับ อาจมาก หรือน้อยก็ได้ เจตคติแสดงออกได้ทาง พฤติกรรม ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ แสดงออกในลักษณะพึงพอใจ เห็นด้วย หรือชอบ ถ้า คนมีลักษณะต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย ซักช้า อยากหนีให้ห่างจากสิ่งนั้น ลักษณะนี้ เรียกว่า เจตคติเชิงนิเสธ หรือถ้าแบ่งให้ละเอียดค็่น่าจะมีเจตคติอีกแบบหนึ่ง คือ รู้สึกเฉยๆ ไม่ถึงกับชอบ หรือเกลียดชัง เรียกว่า เจตคติแบบกลาง

Donald (1959, p. 564) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียง หรือ ความพร้อมที่จะแสดงพฤติกรรมทางหนึ่งทางใด

Secord & Backham (1964, p. 97) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึก ความนึกคิด และพฤติกรรมของแต่ละบุคคล ต่อสภาพแวดล้อม

Shaver (1977, p. 796) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง สภาพความพร้อมของ จิตใจ และประสาท ซึ่งเกิดจากได้รับประสบการณ์ อันมีผลโดยตรงต่อการตอบสนองของบุคคลต่อ สรรสิ่ง และสถานการณ์ที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับบุคคลนั้น

Mehren & Lehmann (1978, p. 375) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง รูปแบบ ของความรู้สึก หรือพฤติกรรม ที่บุคคลมีความโน้มเอียงที่จะตอบสนองต่อวัตถุทางสังคม

Fishbein & Ajzen (1980, p. 6) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง แนวโน้มที่เกิด จากการเรียนรู้ ในอันที่จะตอบสนองอย่างถาวรต่อสิ่งเร้า ให้เห็นด้วยกับท่าที ที่ชอบ หรือไม่ชอบ

Anastasi (1982, p. 552) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความโน้มเอียงที่จะ แสดงในทางที่ชอบ หรือไม่ชอบต่อสิ่งเร้าอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นต้นว่า กลุ่มชน ประเพณี หรือ สถาบันต่างๆ

สรุปได้ว่า เจตคติเป็นพฤติกรรม หรือความรู้สึกทางด้านจิตใจที่มีต่อสิ่งเร้าใด สิ่งเร้าหนึ่งในสังคม รวมทั้งเป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากการเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งเร้า หรือเกี่ยวกับประสบการณ์ใดเรื่องใดเรื่องหนึ่ง

ดวงเดือน พันธุนาวิน (2518, หน้า 3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกที่แสดงออกอย่างมั่นคงต่อบุคคล หรือสถานการณ์ใดๆ ที่อาจเป็นไปในทางที่ดี (positive) ชัดแย้ง (negative) หรือเป็นกลาง (neutral) ก็ได้ ซึ่งเป็นผลของการรับรู้เกี่ยวกับลักษณะที่ดี หรือเลวของบุคคล หรือสถานการณ์นั้นๆ เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกภายในของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง อันเป็นผลจากประสบการณ์การเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งนั้น และความรู้สึกดังกล่าว จะเป็นตัวกำหนดให้บุคคลนั้น แสดงพฤติกรรม หรือแนวโน้มของการตอบสนองต่อสิ่งนั้น ในทางใดทางหนึ่ง อาจเป็นทางสนับสนุน หรือโต้แย้งคัดค้าน (ไพศาล หวังพานิช, 2523, หน้า 146)

สงบ ลักษณะ (2529, หน้า 42) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติ หมายถึง ความรู้สึกพอใจ ชอบ ไม่พอใจ หรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

รวิวรรณ อังคนุรักษ์พันธุ์ (2533, หน้า 12) เจตคติหมายถึงสภาพทางจิตใจที่เกิดจากประสบการณ์อันทำให้บุคคลที่มีท่าทีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งในลักษณะใดลักษณะหนึ่งอาจแสดงท่าทีออกมาในทางที่พอใจเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย

บุญธรรม กิจปริดาปริสุทธิ (2535, หน้า 234) ให้ความหมายไว้ว่า เจตคติเป็นกิริยาท่าทางรวมๆ ของบุคคลที่เกิดจากความพร้อมหรือความโน้มเอียงของจิตใจที่แสดงออกต่อสิ่งเร้าหนึ่งๆ เช่น วัตถุสิ่งของและสถานการณ์ต่างๆ ในสังคมโดยแสดงออกมาในทางสนับสนุนซึ่งมีความรู้สึกเห็นดีเห็นชอบต่อสิ่งเร้าหรือในทางต่อต้านที่ไม่เห็นดี ไม่เห็นชอบต่อสิ่งเร้า

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546, หน้า 321) เจตคติ หมายถึง ท่าทีหรือความรู้สึกของบุคคลต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 56) ได้สรุปความหมายของเจตคติดังนี้

(1) ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งต่างๆ หลังจากบุคคลได้มีประสบการณ์ในสิ่งนั้นความรู้สึกนี้จึงแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ

(1.1) ความรู้สึกในทางบวกเป็นการแสดงออกในลักษณะของความพึงพอใจเห็นด้วยชอบและสนับสนุน

(1.2) ความรู้สึกในทางลบเป็นการแสดงออกในลักษณะไม่พึงพอใจไม่เห็นด้วยไม่ชอบและไม่สนับสนุน

(1.3) ความรู้สึกที่เป็นกลางคือไม่มีความรู้สึกใดๆ

(2) บุคคลแสดงความรู้สึกทางด้านพฤติกรรมซึ่งแบ่งพฤติกรรมเป็น 2 ลักษณะคือ

(2.1) พฤติกรรมภายนอกเป็นพฤติกรรมที่สังเกตได้มีการกล่าวถึงสนับสนุนท่าทางหน้าตาที่บอกความพึงพอใจ

(2.2) พฤติกรรมภายในเป็นพฤติกรรมที่สังเกตไม่ได้ชอบหรือไม่ชอบก็ไม่แสดงออกหรือความรู้สึกที่เป็นกลาง โดยสามารถแบ่งเจตคติออกเป็น 5 ประเภทได้แก่

(2.2.1) เจตคติในด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ (affective attitude) ประสบการณ์ที่คนหรือสิ่งของได้สร้างความพึงพอใจและความสุขใจจะทำให้มีเจตคติที่ดีต่อสิ่งนั้นตลอดจนคนอื่นๆ ที่คล้ายคลึงกัน

(2.2.2) เจตคติทางปัญญา (intellectual attitude) เป็นเจตคติที่ประกอบด้วยความคิดและความรู้เป็นแกนบุคคลอาจมีเจตคติต่อบางสิ่งบางอย่างโดยอาศัยการศึกษาความรู้จนเกิดความเข้าใจและมีความสัมพันธ์กับจิตใจคืออารมณ์และความรู้สึกร่วมหมายถึงมีความรู้สึกจนเกิดความซาบซึ้งเห็นดีหรือเห็นงามด้วยเช่นเจตคติที่มีต่อศาสนาเจตคติที่ไม่ดีต่อยาเสพติด

(2.2.3) เจตคติทางการกระทำ (action-oriented attitude) เป็นเจตคติที่พร้อมจะนำไปปฏิบัติเพื่อสนองความต้องการของบุคคลเจตคติที่ดีต่อการพูดจาไพเราะอ่อนหวานเพื่อให้คนอื่นเกิดความนิยมเจตคติที่ดีต่องานในสำนักงาน

(2.2.4) เจตคติทางด้านความสมดุล (balance attitude) ประกอบด้วยความสัมพันธ์ทางด้านความรู้สึกและอารมณ์เจตคติทางปัญญาและเจตคติทางการกระทำเป็นเจตคติที่สามารถตอบสนองต่อความพึงพอใจในการทำงานทำให้บุคคลสามารถทำงานตามเป้าหมายของตนเองและองค์กรได้

(2.2.5) เจตคติในการป้องกันตัวเอง (ego-defensive attitude) เป็นเจตคติเกี่ยวกับการป้องกันตนเองให้พ้นจากความขัดแย้งภายในใจประกอบด้วยความสัมพันธ์ทั้ง 3 ด้านคือความสัมพันธ์ด้านความรู้สึกอารมณ์ด้านปัญญาและด้านการกระทำ

นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม (อ้างถึงใน พิภพ วังเงิน, 2547, หน้า 407) กล่าวว่าเจตคติหมายถึงสิ่งที่อยู่ภายในจิตใจของบุคคลที่จะตอบสนองต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปในทิศทางใดทิศทางหนึ่งเราสามารถรู้ได้โดยดูจากพฤติกรรมของบุคคลว่าจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าอย่างไร

วิเชียร วิทษุฒ (2547, หน้า 45) กล่าวว่าทัศนคติเป็นแบบแผนของความรู้สึก ความเชื่อและพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับบุคคลกลุ่มคนแนวคิดสิ่งทีแสดงออกหรือวัตถุประสงค์โดยตรงทัศนคติคืออารมณ์การรับรู้และพฤติกรรมโดยรวมความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมไม่ได้เป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนเสมอไปถึงแม้ว่าจะมีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการดำรงชีวิตก็ตามความสัมพันธ์ของทัศนคติและพฤติกรรมอาจจะเห็นได้ชัดเจนเมื่อเป็นความ

ตั้งใจของแต่ละบุคคลได้ถูกแสดงออกมาโดยการกระทำตามแนวทางที่แน่นอนซึ่งเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าเป็นทัศนคติเฉพาะและแบบอย่างที่จะเกี่ยวข้องกับทัศนคติในการทำงานอีกอย่างที่น่าสนใจก็คือพันธะสัญญาที่มีต่อองค์การทั้งความพึงพอใจและพันธะสัญญาต่างก็มีความเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมองค์การเป็นอย่างมาก

ริงสรรค์ ประเสริฐศรี (2548, หน้า 68) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึงการประเมินหรือการตัดสินเกี่ยวกับความชอบหรือไม่ชอบในวัตถุคนหรือเหตุการณ์ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนคนหนึ่งเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่างหรือเป็นท่าทีหรือแนวโน้มของบุคคลที่แสดงต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอาจเป็นบุคคลกลุ่มคนความคิดหรือสิ่งของก็ได้โดยมีความรู้สึกหรือความเชื่อเป็นพื้นฐานทัศนคติไม่ใช่สิ่งเดียวกับค่านิยมเพราะค่านิยมเป็นสิ่งที่เราเห็นคุณค่าแต่ทัศนคติเป็นความรู้สึกด้านอารมณ์แต่ทั้ง 2 อย่างมีความสัมพันธ์กันทัศนคติเป็นพลังอย่างหนึ่งที่ไม่เห็นเช่นเดียวกับสัญชาตญาณหรือแรงจูงใจแต่เป็นพลังซึ่งสามารถผลักดันการกระทำบางอย่างที่สอดคล้องกับความรู้สึกของทัศนคติ

สรุปได้ว่าเจตคติ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ซึ่งจะสะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกของคนคนหนึ่งเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง อาจมีความแตกต่างอาจ พอใจ ไม่พอใจ ชอบ ไม่ชอบ เห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วยก็ได้

2. องค์ประกอบของเจตคติ

ประภาเพ็ญ สุวรรณ (2520, หน้า 3-4) และศักดิ์ สุนทรเสณี (2531, หน้า 4-5) ได้กล่าวว่าโดยทั่วไปเจตคติประกอบด้วยองค์ประกอบ 3 ประการคือ

(1) องค์ประกอบด้านสติปัญญา (cognitive component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้ความคิดและความเชื่อที่บุคคลมีต่อเป้าเจตคติ (attitude object) เป็นขั้นตอนของการสัมผัสหรือรับรู้เพื่อเป็นเหตุผลในการสรุปความและรวมเป็นความเชื่อหรือช่วยในการประเมินเป้าเจตคติ

(2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) เป็นองค์ประกอบด้านความรู้สึกหรืออารมณ์ของบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับสิ่งเร้าต่างเป็นผลต่อเนื่องมาจากที่บุคคลประเมินค่าสิ่งเร้านั้นแล้วพบว่าพอใจหรือไม่พอใจความรู้สึกชอบ ไม่ชอบต้องการหรือไม่ต้องการดีหรือเลวองค์ประกอบทั้งสองอย่างมีความสัมพันธ์กันเจตคติบางอย่างจะประกอบด้วยความรู้ความเข้าใจมากแต่ประกอบด้วยองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์น้อยเช่นเจตคติที่มีต่องานที่ทำ ส่วนเจตคติที่มีต่อแฟชั่นเสื้อผ้าจะมีองค์ประกอบด้านความรู้สึกและอารมณ์สูงแต่องค์ประกอบด้านความรู้ความเข้าใจต่ำ

(3) องค์ประกอบด้านพฤติกรรม (behavioral component) เป็นองค์ประกอบทางด้านความพร้อมหรือความโน้มเอียงที่บุคคลประพฤติปฏิบัติหรือตอบสนองต่อสิ่งเร้าในทิศทาง

ที่สนับสนุนหรือคัดค้านที่บุคคลมีต่อเป้าหมายเจตคติเจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดหรือบุคคลหนึ่งบุคคลใดต้องประกอบด้วยทั้ง 3 องค์ประกอบเสมอแต่จะมีปริมาณมากน้อยแตกต่างกันไปโดยปกติบุคคลมักแสดงพฤติกรรมในทิศทางที่สอดคล้องกับเจตคติที่มีอยู่แต่ก็ไม่เสมอไปทุกกรณีในบางครั้งเรามีเจตคติอย่างหนึ่งแต่ก็ไม่ได้แสดงพฤติกรรมตามเจตคติที่มีอยู่ก็มี (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2544, หน้า 57)

ปราณี ทองคำ (2539, หน้า 147) ศรีอยุธยา อรรณมานะ (2542, หน้า 64-65) เจตคติหรือทัศนคติมีองค์ประกอบที่สำคัญโดยทั่วไป คือ

(1) องค์ประกอบด้านความคิดความเข้าใจ (cognitive component) ความคิด ความเข้าใจนี้จะเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้หรือความเชื่อซึ่งเป็นผลมาจากการเรียนรู้ในประสบการณ์ต่างๆ จากสภาพแวดล้อมอันเป็นเรื่องของปัญญาในระดับที่สูงขึ้น อาทิ นักบริหารหรือผู้บังคับบัญชามีความคิดหรือความเชื่อได้ว่าผู้ใต้บังคับบัญชาของเขานั้นมีลักษณะของความเป็นผู้ใหญ่สามารถปกครองตนเองได้ ดังนั้น เขาจึงได้ความเป็นอิสระในการทำงานแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา หรือเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการทำการวินิจฉัยสั่งการ

(2) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective component) องค์ประกอบด้านความรู้สึกนี้จะแสดงออกซึ่งความรู้สึก (emotion) ประกอบกับการประเมิน (evaluation) ในสิ่งนั้นๆ อันเป็นผลจากการเรียนรู้ในอดีต ดังนั้น จึงเป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกอันเป็นการยอมรับ อาทิ ชอบ ถูกใจ สนุก หรือปฏิเสธต่อสิ่งนั้น อาทิ เกลียด โกรธ ก็ได้ ความรู้สึกนี้อาจทำให้บุคคลเกิดความยึดมั่นและอาจแสดงปฏิกิริยาตอบโต้หากมีสิ่งขัดกับความรู้สึกดังกล่าว

(3) องค์ประกอบด้านแนวโน้มของพฤติกรรม (behavioral component) หมายถึงแนวโน้มของบุคคลที่จะแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติต่อสิ่งที่ตนชอบหรือเกลียดอันเป็นการตอบสนองหรือการกระทำในทางใดทางหนึ่ง ซึ่งเป็นผลมาจากความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งเรานั้นๆ อาทิ บุคคลนั้นมีทัศนคติที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตย หรือมีความคิดความเชื่อ ความรู้สึกที่ดีต่อระบอบประชาธิปไตยบุคคลผู้นั้นก็มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมแบบเข้าหาหรือแสวงหา (seek contact) ตรงกันข้ามหากมีทัศนคติต่อสิ่งนั้นๆ ไม่ดีก็จะเกิดพฤติกรรมในการถอยหนีหรือหลีกเลี่ยง (avoiding contact)

กาญจนา ลินทรต้นศิริกุล (2540, หน้า 267) ได้กล่าวถึง องค์ประกอบของเจตคติว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ

(1) องค์ประกอบด้านความรู้สึก (affective or feeling component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกทางบวกและทางลบของคนที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

(2) องค์ประกอบด้านพฤติกรรมหรือการปฏิบัติ (behavioral or actions component) เป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือการกระทำ ซึ่งเป็นผลมาจากความรู้สึกรู้สึกของคน

(3) องค์ประกอบด้านความรู้หรือความเชื่อ (cognitive or belief) เป็นองค์ประกอบความรู้ของคนเกี่ยวกับวิธีการทำบางสิ่งบางอย่าง และผลที่ได้เป็นผลการกระทำนั่นเอง

3. คุณลักษณะของเจตคติ

ไพบุรณ์ อินทริวิชา (2527, หน้า 17) กล่าวถึงลักษณะทางเจตคติสรุปได้ดังนี้

(1) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์แต่ละคนไม่ใช่สิ่งที่ติดตัวมาจากกำเนิดบุคคลจะมีเจตคติต่อเรื่องเดียวกันแตกต่างกันได้ด้วยสาเหตุหลายประการคือสภาพแวดล้อมทางสังคมเศรษฐกิจระดับอายุเขาวนปัญญาระดับการศึกษา

(2) เจตคติเป็นสภาพทางจิตใจที่มีอิทธิพลต่อความคิดและการกระทำของบุคคล เพราะเป็นส่วนประกอบกำหนดแนวทางให้ทราบล่วงหน้าถ้าบุคคลนั้นประสงค์สิ่งใดและบุคคลนั้นมีทำที่ต่อสิ่งนั้น

(3) แม้ว่าเจตคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่มีความมั่นคงพอสมควรแต่เจตคติก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมต่างๆ และการเรียนรู้

กฤษณา ศักดิ์ศรี (2530, หน้า 185-188) ได้กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของเจตคติสรุปได้ดังนี้

(1) เจตคติเกิดจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ของบุคคลที่ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาแต่กำเนิด

(2) เจตคติเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงได้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมสถานการณ์และเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

(3) เจตคติเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทั้งภายนอกและภายในเราจะสังเกตได้ว่าบุคคลมีเจตคติในทางยอมรับหรือไม่ยอมรับโดยสังเกตพฤติกรรมที่บุคคลนั้นแสดงออกมา

(4) เจตคติเป็นสิ่งที่ซับซ้อนมีที่มาสลับซับซ้อนเพราะเจตคติขึ้นอยู่กับหลายประการเช่นประสบการณ์การรับรู้ความรู้สึกความคิดเห็นอารมณ์สิ่งแวดล้อมฯลฯ ฉะนั้นจึงผันแปรได้

(5) เจตคติเกิดจากการเลียนแบบสามารถถ่ายทอดไปสู่บุคคลอื่นๆ ได้

(6) ทิศทางของเจตคติมี 2 ทิศทางคือสนับสนุนหรือต่อต้านและปริมาณของเจตคติมีตั้งแต่พอใจอย่างยิ่งปานกลางจนถึงไม่พอใจอย่างยิ่งเจตคติของบุคคลแต่ละคนจะมีความรุนแรงต่างกันไป

(7) เจตคติอาจเกิดขึ้นมาจากความมีจิตสำนึกหรือจากจิตไร้สำนึกก็ได้

(8) เจตคติดีมีลักษณะคงทนถาวรพอสมควรกว่าบุคคลจะมีเจตคติต่อสิ่งใดได้ต้องใช้เวลานานใช้ความคิดลึกซึ้งพิจารณาละเอียดรอบคอบแล้วจึงเกิดเจตคติต่อสิ่งนั้นเจตคติอาจเกิดเปลี่ยนแปลงได้แต่ไม่ได้หมายความว่า จะเปลี่ยนได้ในเวลาอันรวดเร็ว

(9) บุคคลแต่ละบุคคลย่อมมีเจตคติต่อบุคคลสถานการณ์สิ่งเดียวกันแตกต่างกันได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของบุคคลนั้น

สมศักดิ์ คำศรี (2534, หน้า 173-174) กล่าวถึงลักษณะของเจตคติ ดังนี้

(1) เจตคติเกิดจากการเรียนรู้ และสะสมมาจากประสบการณ์ ไม่ใช่เป็นสิ่งที่ติดตัวมาตั้งแต่เกิด หรือเป็นเพราะพันธุกรรม บุคคลสร้างเจตคติต่อสิ่งใดๆ ขึ้นมาจะต้องอาศัยประสบการณ์ซึ่งบางครั้งอาจเกิดการเอาอย่าง หรือได้รับอิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูจากพ่อแม่ การเลียนแบบพฤติกรรมจากเพื่อนฝูง

(2) เจตคติดีมีอิทธิพล และสามารถกำหนดแนวทางพฤติกรรมของบุคคลได้เจตคติเป็นลักษณะที่เกิดขึ้นภายในจิตใจ ซึ่งบางครั้งก็ทำหน้าที่เป็นตัวจูงใจให้บุคคลมีพฤติกรรม ตัวอย่างเช่น นายวิทยา มีเจตคติในเชิงบวกต่อเพื่อนต่างเพศ นายวิทยาก็มีแนวโน้มที่จะสร้างสรรค์สมาคมคบหากับเพื่อนต่างเพศ ผู้เรียนมีเจตคติที่ดีต่อวิชาจิตวิทยาการศึกษา ผู้เรียนก็มักจะขยันขันแข็งสนใจวิชาจิตวิทยาการศึกษา เป็นต้น

(3) เจตคติดีมีลักษณะคงทนถาวร เจตคติเป็นส่วนหนึ่งที่ประกอบเข้าเป็นบุคลิกของคนที่ มีลักษณะเฉพาะตัว และมีความคงทนถาวรพอสมควร

ปราณี ทองคำ (2539, หน้า 146-147) กล่าวถึงลักษณะทางเจตคติ ดังนี้

(1) เจตคติดีมีที่หมาย (attitude object) ซึ่งได้แก่สิ่งที่เป็นรูปธรรมเช่นคนสถานที่ สิ่งของสถานการณ์หรือสิ่งที่เป็นธรรมเช่นเสรีภาพความรักประชาธิปไตย ฯลฯ

(2) มีการระบุในแง่ดี-ไม่ดี (evaluation aspect) มีความผันแปรในทางบวกและทางลบหรือในด้านการสนับสนุนหรือต่อต้าน

(3) มีลักษณะคงทน (relatively enduring) เจตคติของคนที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แม้ว่านักจิตวิทยาจะไม่ถือเป็นเรื่องถาวรแต่ลักษณะของความคงทนก็เป็นที่ยอมรับโดยทั่วไปเจตคติเปลี่ยนแปลงได้แต่การเปลี่ยนแปลงต้องใช้เวลานาน

(4) มีความพร้อมในการตอบสนอง (readiness for response) คือมีความพร้อมที่จะตอบสนองต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดตามเจตคติที่เขามีอยู่เช่นมีความพร้อมที่จะซื้อรถยนต์ถ้ามีเงินทั้งนี้ เพราะมีเจตคติที่ดีต่อรถยนต์อยู่แล้ว

ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2544, หน้า 58) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของเจตคติที่สำคัญ
ดังนี้

(1) เจตคติเกิดจากประสบการณ์สิ่งเร้าต่างๆรอบตัวบุคคลการอบรมเลี้ยงดู การเรียนรู้และวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดเจตคติแม้ว่าจะมีประสบการณ์ ที่เหมือนกันก็เป็นเจตคติที่แตกต่างกันได้หรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้า เป็นต้น

(2) เจตคติเป็นการเตรียมหรือความพร้อมในการตอบสนองต่อสิ่งเร้าเป็น การเตรียมความพร้อมภายในของจิตใจมากกว่าภายนอกที่สังเกตได้สภาวะความพร้อมที่ตอบสนอง มีลักษณะที่ซับซ้อนของบุคคลชอบหรือไม่ชอบยอมรับหรือไม่ยอมรับเกี่ยวกับอารมณ์ด้วย

(3) เจตคติมีทิศทางของการประเมินทิศทางของการประเมินคือลักษณะ ความรู้สึกหรืออารมณ์ที่เกิดขึ้นถ้าเป็นความรู้สึกหรือประเมินว่าชอบพอใจเห็นด้วยก็คือเป็นทิศทาง ในทางที่ดีเรียกว่าเป็นทิศทางในทางบวกและถ้าการประเมินออกมาในทางไม่ดีเช่นไม่ชอบไม่พอใจ ก็มีทิศทางในทางลบเจตคติทางลบไม่ได้หมายความว่าไม่ควรมีเจตคตินั้นแต่เป็นเพียงความรู้สึกที่ ไม่ดีต่อสิ่งนั้น

(4) เจตคติมีความเข้มคือมีปริมาณมากน้อยของความรู้สึกถ้าชอบมากหรือไม่เห็น ด้วยอย่างมากก็แสดงว่ามีความเข้มสูงถ้าไม่ชอบเลยหรือเกลียดที่สุดก็แสดงมีความเข้มสูงไปอีกทาง หนึ่ง

(5) เจตคติมีความคงทนเจตคติเป็นสิ่งที่บุคคลยึดมั่นถือมั่นและมีส่วนใน การกำหนดพฤติกรรมของคนนั้นการยึดมั่นในเจตคติต่อสิ่งใดทำให้การเปลี่ยนแปลงเจตคติเกิดขึ้น ได้ยาก

(6) เจตคติมีทั้งพฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกพฤติกรรมภายในเป็น สภาวะทางจิตใจซึ่งหากไม่ได้แสดงออกก็ไม่สามารถรู้ได้ว่าบุคคลนั้นมีเจตคติอย่างไรในเรื่องนั้น เจตคติที่เป็นพฤติกรรมภายนอกแสดงออกเนื่องจากถูกกระตุ้นและการกระตุ้นยังมีสาเหตุอื่นๆ ร่วม อยู่ด้วย

(7) เจตคติต้องมีสิ่งเร้าจึงมีการตอบสนองขึ้นไม่จำเป็นว่าเจตคติที่แสดงออกจาก พฤติกรรมภายในและพฤติกรรมภายนอกจะตรงกันเพราะก่อนแสดงออกนั้นก็ปรับปรุงให้เหมาะ กับสภาพของสังคมแล้วจึงแสดงออกเป็นพฤติกรรมภายนอก

Shaw & Wright (1967, pp. 13-14) ได้กล่าวเกี่ยวกับลักษณะของเจตคติพอสรุปได้
ดังนี้

(1) เจตคติเป็นผลมาจากการที่บุคคลประเมินผลจากสิ่งเร้าแล้วแปรเปลี่ยนมาเป็น ความรู้สึกภายในที่ก่อให้เกิดแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรม

(2) เจตคติของบุคคลจะแปรค่าได้ทั้งด้านคุณภาพและความเข้มซึ่งมีทั้งทางบวก และทางลบ

(3) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้มากกว่าจะมาตั้งแต่เกิด หรือเป็นผลมาจาก โครงสร้างภายในตัวบุคคลหรือวุฒิภาวะ

(4) เจตคติขึ้นอยู่กับสิ่งเร้าเฉพาะอย่างทางสังคม

(5) เจตคติที่บุคคลมีต่อสิ่งเร้าที่เป็นกลุ่มเดียวกัน จะมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน

(6) เจตคติเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนแปลงได้

เจตคติ เป็นความรู้สึกที่ซึ่งบอกลักษณะทางจิตใจ อารมณ์ของบุคคล ซึ่งอาจเป็น ลักษณะที่ไม่แสดงออกมาภายนอกให้บุคคลอื่นเห็น หรือเข้าใจก็ได้ ซึ่งมีลักษณะทั่วไปที่สำคัญ 5 ประการ ดังนี้

(1) เจตคติเป็นเรื่องของอารมณ์ (feeling) อาจเปลี่ยนแปลงได้ตามเงื่อนไข หรือ สถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคคลจะมีการกระทำที่เสแสร้ง โดยแสดงออกไม่ให้ตรงกับ ความรู้สึกของคนอื่น เมื่อเขารู้ตัว หรือรู้ว่ามีคนสังเกต

(2) เจตคติเป็นเรื่องเฉพาะตัว (typical) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกัน แต่ รูปแบบการแสดงออกแตกต่างกันไป หรืออาจมีการแสดงออกที่เหมือนกัน แต่ความรู้สึกแตกต่างกัน ได้

(3) เจตคติดีทิศทาง (direction) การแสดงออกของความรู้สึกสามารถแสดงออก ได้ 2 ทิศทาง เช่น ทิศทางบวก เป็นทิศทางที่สังคมปรารถนา และทิศทางลบ เป็นทิศทางที่สังคมไม่ ปรารถนา เช่น ซื่อสัตย์-คดโกง, รัก-เกลียด, ชอบ-ไม่ชอบ, ขยัน-ขี้เกียจ เป็นต้น

(4) เจตคติมีความเข้ม (intensity) ความรู้สึกของบุคคลอาจเหมือนกันใน สถานการณ์เดียวกัน แต่อาจแตกต่างกันในเรื่อง ความเข้มที่บุคคลรู้สึกมาก น้อยต่างกัน เช่น รักมาก รักน้อย ขยันมาก ขยันน้อย เป็นต้น

(5) เจตคติต้องมีเป้า (target) ความรู้สึกนี้จะเกิดขึ้นลอยๆ ไม่ได้ เช่น รักพ่อ แม่ ขยันเข้าชั้นเรียน ขี้เกียจทำการบ้าน เป็นต้น

การวัดเจตคตินับว่ามีความยุ่งยากพอสมควร เพราะเป็นการวัดคุณลักษณะภายใน ของบุคคล ซึ่งเกี่ยวข้องกับอารมณ์ และความรู้สึก หรือเป็นลักษณะทางจิตใจ คุณลักษณะดังกล่าว มี การแปรเปลี่ยนได้ง่าย ไม่นั่นอน แต่อย่างไรก็ตาม เจตคติของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่ง สิ่งใดยังสามารถวัดได้ ซึ่งต้องอาศัยหลักสำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) ต้องยอมรับข้อตกลงเบื้องต้น (basic assumptions) เกี่ยวกับการวัดเจตคติ ดังนี้

(1.1) ความคิดเห็น ความรู้สึก หรือเจตคติของบุคคลนั้น จะมีลักษณะคงที่ หรือคงเส้นคงวาอยู่ช่วงเวลาหนึ่ง นั่นคือ ความรู้สึก นึกคิดของคนเรา ไม่ได้เปลี่ยนแปลง หรือผันผวน แปรอยู่ตลอดเวลา อย่างน้อยจะต้องมีช่วงเวลาใด เวลาหนึ่งที่ความรู้สึกของคนเรามีความคงที่ ซึ่งจะ ทำให้สามารถวัดได้

(1.2) เจตคติของบุคคลไม่สามารถวัด หรือสังเกตเห็น ได้โดยตรง การวัดจะเป็นแบบวัดทางอ้อม โดยวัดจากแนวโน้มที่บุคคลจะแสดงออก หรือประพฤติ ปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ

(1.3) เจตคตินอกจากแสดงออกในรูปทิศทางของความคิด ความรู้สึก เช่น สนับสนุน หรือคัดค้าน ยังมีขนาด หรือปริมาณของความคิด ความรู้สึกนั้นด้วย ดังนั้นในการวัดเจตคตินอกจากจะทำให้ทราบลักษณะ หรือทิศทางแล้ว ยังสามารถบอกระดับความมากน้อย หรือ ความเข้มข้นของเจตคติได้ด้วย

(2) การวัดเจตคติด้วยวิธีการใดก็ตาม จะต้องมีสิ่งประกอบ 3 อย่าง คือ ตัวบุคคลที่ถูกวัด มีสิ่งเร้า เช่น การกระทำเรื่องราวที่บุคคลจะแสดงเจตคติตอบสนอง และสุดท้ายต้องมีการตอบสนอง ซึ่งจะออกมาเป็นระดับสูงต่ำ มากน้อย ดังนั้นในการวัดเจตคติเกี่ยวกับสิ่งใดของบุคคล สามารถวัดได้ โดยนำสิ่งเร้า ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นข้อความเกี่ยวกับรายละเอียดในสิ่งนั้น ไปเร้า ให้บุคคลแสดงท่าทีความรู้สึกต่างๆ ที่มีต่อสิ่งนั้นให้ออกมาเป็นระดับ หรือความเข้มของความรู้สึก คล้อยตาม หรือคัดค้าน

(3) สิ่งเร้าที่จะนำไปใช้เร้า หรือทำให้บุคคลได้แสดงเจตคติที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ออกมา ที่นิยมใช้ คือ ข้อความวัดเจตคติ (attitude statements) ซึ่งเป็นสิ่งเร้าทางภาษาที่ใช้อธิบายถึง คุณค่าคุณ ลักษณะของสิ่งนั้น เพื่อให้บุคคลตอบสนองออกมาเป็นระดับความรู้สึก (attitude continuum หรือ scale) เช่น มาก ปานกลาง น้อย เป็นต้น

(4) การวัดเจตคติ เพื่อทราบทิศทาง และระดับความรู้สึกของบุคคลนั้น เป็นการสรุปผลจากการตอบสนองของบุคคลจากรายละเอียด หรือแง่มุมต่างๆ ดังนั้นการวัดเจตคติของบุคคลเกี่ยวกับเรื่องใด สิ่งใดจะต้องพยายามถามคุณค่า และลักษณะในแต่ละด้านของเรื่องนั้น ออกมา แล้วนำผล ซึ่งเป็นส่วนประกอบ หรือรายละเอียดปลีกย่อยมาผสมผสานสรุปรวมเป็นเจตคติของบุคคลนั้น เพราะฉะนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่การวัดนั้นๆ จะต้องครอบคลุมคุณลักษณะต่างๆ ครบถ้วน ทุกลักษณะ เพื่อให้การสรุปผลตรงตามความเป็นจริงมากที่สุด

(5) การวัดเจตคติ ต้องคำนึงถึงความเที่ยงตรง (validity) ของผลการวัดเป็นพิเศษ กล่าวคือ ต้องพยายามให้ผลการวัดที่ได้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของบุคคล ทั้งในแง่ทิศทาง ระดับ หรือช่วงของเจตคติ

4. การวัดเจตคติ

นอกจากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเจตคติประเภทต่างๆ แล้วนั้น เพื่อให้ได้ข้อมูลการวัดเจตคติที่ถูกต้องแล้ว จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการวัดเจตคติ ดังนั้นจึงได้มีผู้กล่าวถึงหลักการวัดเจตคติ ไว้ ดังนี้

Anastasi (1982, pp. 482-485) ได้อ้างถึงแบบวัดเจตคติของ Likert ที่เป็นที่ยอมรับ เช่นเดียวกับแบบวัดเจตคติของเซอร์สโตน ในแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ตกำหนดให้ข้อความทุกข้อความในแบบวัดเจตคติ คือ ผลรวมของคะแนนทุกข้อในแบบวัดเจตคติ ลิเคิร์ตมีความเห็นว่า ผู้มีเจตคติต่อสิ่งใดย่อมจะมีโอกาสมากที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่สนับสนุนสิ่งนั้น โอกาสที่จะตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ต่อต้านกันสิ่งนั้นจะมีน้อย และโอกาสจะตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้นจะมีมาก คะแนนรวมของทุกข้อจะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงเจตคติของผู้ตอบในแบบวัดเจตคติของแต่ละบุคคล วิธีสร้างแบบวัดเจตคติของลิเคิร์ต เริ่มจากการรวบรวมข้อความที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะศึกษาให้มากที่สุด แล้วนำข้อความที่รวบรวมไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องการศึกษา โดยให้เลือกตอบว่า เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เพียงอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อข้อความแต่ละข้อ ผู้ตอบ ตอบตามความรู้สึกของตนเอง การเปรียบเทียบเจตคติให้เป็นคะแนน ข้อความที่สนับสนุนคำตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน และลดลงไปเรื่อยๆ จนถึงคำตอบ “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน ส่วนข้อความที่ต่อต้าน “ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 5 คะแนน และลดลงไปเรื่อยๆ จนถึงคำตอบ “เห็นด้วยอย่างยิ่ง” ให้ 1 คะแนน

อุทุมพร จามรมาน (2522, หน้า 6-7) และถวิล ธาราโกษณ์ (2524, หน้า 78-86) ได้เสนอวิธีวัดเจตคติไว้สรุปได้ดังต่อไปนี้

(1) การสังเกต (observation) เป็นวิธีการที่ใช้ตรวจสอบบุคคลอื่นโดยการเฝ้ามองอย่างมีจุดมุ่งหมายและจดบันทึกพฤติกรรมอย่างมีแบบแผนเพื่อจะได้ทราบว่าบุคคลที่เราสังเกตมีเจตคติความเชื่อและอุปนิสัยอย่างไร

(2) การสัมภาษณ์ (interview) เป็นวิธีการที่ผู้ศึกษาจะต้องออกไปถามบุคคลนั้นด้วยตนเองเป็นการพูดคุยกันอย่างมีจุดมุ่งหมายการวัดเจตคตินี้ต้องเตรียมข้อรายการที่จะถามไว้อย่างดีและตรงกับเป้าหมาย

(3) การรายงานตนเอง (self-report) เป็นวิธีการให้ผู้ถูกสอบวัดแสดงความรู้สึกตามสิ่งเร้าที่เขาได้สัมผัส โดยมีสิ่งเร้าเป็นข้อคำถามแบบทดสอบหรือมาตราวัดที่นิยมใช้กันมีแนวของ Thurstone Likert, Osgood, Guttman

(4) เทคนิคจินตนาการ (projective technique) เป็นการวัดเจตคติที่อาศัยสถานการณ์หลายอย่างเร้าผู้สอบเช่นประโยคไม่สมบูรณ์ภาพแปลกๆ เรื่องราวแปลกๆ ให้ผู้สอบจินตนาการออกมาแล้วตีความหมาย

(5) การวัดทางสรีระภาพ (physiological measurement) เป็นการวัดที่อาศัยเครื่องมือไฟฟ้าเพื่อวัดความรู้สึกของการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายเช่นจิตใจเสียใจเครื่องมือแบบนี้ยังไม่พัฒนาดีพอจึงไม่มีคนนิยมใช้

(6) วิธีสังคมมิติโดยการให้กลุ่มรายงานเกี่ยวกับเจตคติของเขาต่อคนอื่นๆ ในกลุ่มเดียวกัน

5. มาตรการวัดเจตคติ

พวงรัตน์ ทวีรัตน์ (2538, หน้า 106-108) กล่าวถึงมาตรการวัดเจตคติที่ใช้ในการวิจัยมีอยู่หลายชนิด ที่นิยมใช้กันอยู่มี 3 ชนิด ดังนี้

- (1) วิธีของเทิร์นสไตน์
- (2) วิธีของลิเคิร์ต
- (3) วิธีใช้ความหมายทางภาษา

สำหรับมาตรการวัดเจตคติที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นมาตรการวัดเจตคติตามวิธีการของลิเคิร์ต การวัดเจตคติ โดยวิธีลิเคิร์ตมีขั้นตอน ดังนี้

- (1) ตั้งวัตถุประสงค์ ว่าต้องการศึกษาเจตคติของใครที่มีต่อสิ่งใด
- (2) ให้ความหมายของเจตคติที่จะศึกษานั้นให้เด่นชัด เพื่อให้ทราบว่าสิ่งที่เป็นข้อความทางเจตคติที่ต้องการวัดคืออะไร ประกอบด้วยคุณลักษณะใดบ้าง เช่น จะวัดเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ก็ต้องวิเคราะห์ให้ทราบว่า ควรถามเกี่ยวกับการเรียนภาษาอังกฤษเรื่องใดบ้าง

(3) ทำการสร้างข้อความเจตคติให้ครอบคลุมลักษณะต่างๆ ที่วิเคราะห์ได้ จำนวนข้อความที่สร้างควรมีประมาณ 20-30 ข้อความ ให้มีจำนวนข้อความที่กล่าวถึงที่ต้องการในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่มี (ทางลบ) จำนวนมากต่อการที่เมื่อนำไปวิเคราะห์คุณภาพแล้วเหลือตามที่ต้องการ

(4) ตรวจสอบข้อความที่สร้างขึ้น ซึ่งอาจทำได้โดยผู้สร้างข้อความเอง หรือนำไปให้ผู้มีความรู้ในเรื่องนั้นๆ ตรวจสอบ

(5) ทำการทดลองขั้นต้นก่อนที่ไปใช้จริง โดยการนำข้อความที่ได้ตรวจสอบแล้ว ไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขก่อนจะบรรจุในมาตรการวัดเจตคติ

มาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท กำหนดช่วงความรู้สึกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ข้อความที่บรรจุลงในมาตรวัด ประกอบด้วย ข้อความที่แสดงความรู้สึกต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทั้งในทางที่ดี (ทางบวก) และในทางที่ไม่ดี (ทางลบ) โดยมีจำนวนพอๆ กัน ข้อความเหล่านี้ควรมีประมาณ 18-20 ข้อความ การกำหนดน้ำหนักคะแนนการตอบแต่ละตัวเลือกกระทำภายหลังที่ได้รวบรวมข้อมูลมาแล้ว โดยกำหนดตามวิธี Arbitrary Weighting Method ซึ่งเป็นนิยมใช้มากที่สุด กำหนดคะแนนเป็น 5 4 3 2 1 (หรือ 4 3 2 1 0) สำหรับข้อความทางบวก และ 1 2 3 4 5 (หรือ 0 1 2 3 4) สำหรับข้อความทางลบ

วิธีการวัดเจตคติของผู้เรียนจากข้อเสนอแนะจากนักวิจัยหลายท่านดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่าทุกวิธีล้วนแต่ให้ความเชื่อถือได้ทั้งสิ้น และได้มีนักวิจัยหลายท่านได้ทดลองนำไปใช้แล้วได้ผลเป็นอย่างดี ในการนำเอ่วิธีวัดเจตคติแบบใดไปใช้ จึงจะได้ผลดีที่สุด ย่อมขึ้นอยู่กับดุลยพินิจว่านำไปใช้วัดกับใคร

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เลือกแบบวัดเจตคติของ Likert Method มาใช้ในการวัดเจตคติต่อวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผู้วิจัยได้ปรับมาจาก สมปอง ม้ายอุเทศ (2542, หน้า 85) ซึ่งมาตรวัดเจตคติตามวิธีของลิเคิร์ท กำหนดช่วงความรู้สึกเป็น 5 ช่วง หรือ 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย เฉยๆ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

6. ประโยชน์ของเจตคติ

ชม ภูมิภาค (2516, หน้า 65) และประภาเพ็ญ สุวรรณ (2526, หน้า 4) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของเจตคติ ซึ่งสรุปไว้ดังนี้

(1) ช่วยทำให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการจัดรูป หรือจัดระบบสิ่งของต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

(2) ช่วยให้มี การเข้าข้างตนเอง (self-system) โดยช่วยให้บุคคลหลีกเลี่ยงสิ่งที่ไม่ดี หรือปกปิดความจริงบางอย่าง ซึ่งนำความไม่พอใจมาสู่ตัวเอง

(3) ช่วยในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมที่สลับซับซ้อน ซึ่งมีการ ปฏิบัติการโต้ตอบ หรือการกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งลงไปในนั้น ส่วนมากจะทำให้สิ่งทำความพอใจมาก หรือเป็นบำเหน็จรางวัลจากสิ่งแวดล้อม

(4) ช่วยให้บุคคลสามารถแสดงออกถึงค่านิยมของตนเอง ซึ่งแสดงว่าเจตคตินั้น นำความพอใจมาให้บุคคลนั้น

(5) เตรียมบุคคล เพื่อให้พร้อมต่อการปฏิบัติการ

(6) ช่วยให้บุคคล ได้คาดคะเนล่วงหน้า ว่าอะไรจะเกิดขึ้น

(7) ทำให้บุคคล ได้รับความสำเร็จตามหลักชัยที่วางเอาไว้

สรุป ประโยชน์ของเจตคติ ช่วยให้ผู้บุคคลแสดงความคิดเห็นของตนเอง เพื่อให้เข้าใจสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยการจัดรูป หรือระบบของสิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบตัวเรา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ

1. สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ

กระทรวงศึกษาธิการ (2551, หน้า 210-232) กล่าวถึง สาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ได้กำหนดสาระหลักของภาษาอังกฤษพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนต้องเรียนรู้ ประกอบด้วย ส่วนที่เป็นเนื้อหา หลักไวยากรณ์ และกระบวนการสาระที่เป็นองค์ความรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ ประกอบด้วย 4 สาระหลัก ดังนี้

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

สาระที่ 4 ภาษากับความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

2. สาระ และมาตรฐานการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน

สาระที่ 1 ภาษาเพื่อการสื่อสาร

มาตรฐาน ต 1.1 เข้าใจและตีความเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ และแสดงความคิดเห็นอย่างมีเหตุผล

มาตรฐาน ต 1.2 มีทักษะการสื่อสารทางภาษาในการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร แสดงความรู้สึกและความคิดเห็นอย่างมีประสิทธิภาพ

มาตรฐาน ต 1.3 นำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดรวบยอด และความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ โดยการพูดและการเขียน

สาระที่ 2 ภาษาและวัฒนธรรม

มาตรฐาน ต 2.1 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษากับวัฒนธรรมของเจ้าของภาษา และนำไปใช้ได้เหมาะสมกับกาลเทศะ

มาตรฐาน ต 2.2 เข้าใจความเหมือนและความแตกต่างระหว่างภาษาและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับภาษาและวัฒนธรรมไทย และนำมาใช้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

สาระที่ 3 ภาษากับความสัมพันธ์กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น

มาตรฐาน ต 3.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในการเชื่อมโยงความรู้กับกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่น และเป็นพื้นฐานในการพัฒนา แสวงหาความรู้ และเปิดโลกทัศน์ของตน

สาระที่ 4 ภาษาความสัมพันธ์กับชุมชนและโลก

มาตรฐาน ต 4.1 ใช้ภาษาต่างประเทศในสถานการณ์ต่างๆ ทั้งในสถานศึกษา ชุมชน และสังคม

มาตรฐาน ต 4.2 ใช้ภาษาต่างประเทศเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการศึกษาต่อการประกอบอาชีพ และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับสังคมโลก

3. คุณภาพของผู้เรียนเมื่อจบช่วงชั้นที่ 3 (จบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3)

3.1 ปฏิบัติตามคำขอร้องคำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบายที่ฟังและอ่าน อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว โฆษณา นิทาน และบทร้อยกรองสั้นๆ ถูกต้องตามหลักการอ่าน ระบุ/เขียนสิ่งที่ไม่ใช่ความเรียงรูปแบบต่างๆ สัมพันธ์กับประโยคและข้อความที่ฟังหรืออ่านเลือก/ระบุหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่านจากสื่อประเภทต่างๆ พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างประกอบ

3.2 สนทนาและเขียนโต้ตอบ ข้อมูลเกี่ยวกับตนเองและเรื่องต่างๆ ใกล้เคียงสถานการณ์ ข่าว เรื่องที่อยู่ในความสนใจของสังคมและสื่อสารอย่างต่อเนื่องและเหมาะสม ใช้คำขอร้อง คำชี้แจง และคำอธิบาย ให้คำแนะนำอย่างเหมาะสม พูดและเขียนแสดงความต้องการเสนอและให้ความช่วยเหลือตอบรับและปฏิเสธการให้ความช่วยเหลือ พูดและเขียนเพื่อขอและให้ข้อมูล บรรยาย อธิบาย เปรียบเทียบ และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังหรืออ่านอย่างเหมาะสม พูดและเขียนบรรยายความรู้สึกและความคิดเห็นของตนเองเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ กิจกรรมประสบการณ์ และข่าว/เหตุการณ์ พร้อมทั้งให้เหตุผลประกอบอย่างเหมาะสม

3.3 พูดและเขียนบรรยายเกี่ยวกับตนเอง ประสบการณ์ ข่าว/เหตุการณ์/เรื่อง/ประเด็นต่างๆ ที่อยู่ในความสนใจของสังคม พูดและเขียนสรุปใจความสำคัญ/แก่นสาระ หัวข้อเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์เรื่อง/ข่าว/เหตุการณ์/สถานการณ์ที่อยู่ในความสนใจ พูดและเขียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมประสบการณ์ และเหตุการณ์พร้อมให้เหตุผลประกอบ

3.4 เลือกใช้ภาษา น้ำเสียง และกิริยาท่าทางเหมาะกับบุคคลและโอกาส ตามมารยาทสังคมและวัฒนธรรมของเจ้าของภาษาอธิบายเกี่ยวกับชีวิตความเป็นอยู่ขนบธรรมเนียมและประเพณีของเจ้าของ ภาษาเข้าร่วม/จัดกิจกรรมทางภาษาและวัฒนธรรมตามความสนใจ

3.5 เปรียบเทียบ และอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างการออกเสียง ประโยคชนิดต่างๆ และการลำดับคำตามโครงสร้างประโยคของภาษาต่างประเทศและภาษาไทย

เปรียบเทียบและอธิบายความเหมือนและความแตกต่างระหว่างชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของเจ้าของภาษากับของไทย และนำไปใช้อย่างเหมาะสม

3.6 ค้นคว้า รวบรวมและสรุปข้อมูล/ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มสาระการเรียนรู้ อื่นจากแหล่งการเรียนรู้และนำเสนอด้วยการพูดและการเขียน

3.7 ใช้ภาษาสื่อสารในสถานการณ์จริง/สถานการณ์จำลองที่เกิดขึ้นในห้องเรียน สถานศึกษาชุมชน และสังคม

3.8 ใช้ภาษาต่างประเทศในการสืบค้น/ค้นคว้า รวบรวมและสรุปความรู้/ข้อมูลต่างๆ จากสื่อและแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ ในการศึกษาต่อและประกอบอาชีพ เผยแพร่/ประชาสัมพันธ์ ข้อมูล ข่าวสารของโรงเรียนชุมชน และท้องถิ่น เป็นภาษาต่างประเทศ

3.9 มีทักษะการใช้ภาษาต่างประเทศ (เน้นการฟัง-พูด-อ่าน-เขียน) สื่อสารตามหัวเรื่องเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่มเวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ภายในวงคำศัพท์ประมาณ 2,100-2,250 คำ (คำศัพท์ที่เป็นนามธรรมมากขึ้น)

3.10 ใช้ประโยคผสมและประโยคซับซ้อน (complex sentences) สื่อความหมายตามบริบทต่างๆ ในการสนทนาทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

4. ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระภาษาต่างประเทศ

สำนักนวัตกรรมการ และมาตรฐานการศึกษา สำนักคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ กล่าวถึงตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ ไว้ดังตาราง ต่อไปนี้

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
1. ปฏิบัติตามคำขอร้องคำแนะนำคำชี้แจงและคำอธิบายง่ายๆ ที่ฟังและอ่าน	คำขอร้อง คำแนะนำ คำชี้แจง และคำอธิบาย เช่น การทำอาหารและเครื่องดื่ม การประดิษฐ์ การใช้ยา/สลาทกษา การบอกทิศทาง การใช้อุปกรณ์ - Passive Voice ที่ใช้ในโครงสร้างประโยคง่ายๆ เช่น is/are + Past Participle - คำสันธาน (conjunction) เช่น and/but/or/before/after etc. - ตัวเชื่อม (connective words) เช่น First... Second... Third...Fourth,...Finally,...etc.

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
2. อ่านออกเสียงข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรองสั้นๆถูกต้องตามหลักการอ่าน	<p>ข้อความ ข่าว ประกาศ และบทร้อยกรอง</p> <p>การใช้พจนานุกรมหลักการอ่านออกเสียง เช่น</p> <ul style="list-style-type: none"> - การออกเสียงพยัญชนะต้นคำและพยัญชนะท้ายคำ - การออกเสียงเน้นหนัก-เบา ในคำและกลุ่มคำ - การออกเสียงตามระดับเสียงสูง-ต่ำ ในประโยค - การออกเสียงเชื่อมโยงในข้อความ - การแบ่งวรรคตอนในการอ่าน - การอ่านบทร้อยกรองตามจังหวะ
3. ระบุ/เขียนประโยค และข้อความ ให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง รูปแบบต่างๆ ที่อ่าน	<p>ประโยค หรือข้อความและความหมายเกี่ยวกับตนเอง</p> <p>ครอบครัว โรงเรียน สิ่งแวดล้อม อาหาร เครื่องดื่ม เวลาว่างและนันทนาการ สุขภาพและสวัสดิการ การซื้อ-ขาย</p> <p>ลมฟ้าอากาศ การศึกษาและอาชีพ การเดินทางท่องเที่ยว การบริการ สถานที่ ภาษา และวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี เป็นวงคำศัพท์สะสมประมาณ ๑,๗๕๐-๑,๘๐๐ คำ (คำศัพท์ที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม)</p> <p>การตีความ/ถ่ายโอนข้อมูลให้สัมพันธ์กับสื่อที่ไม่ใช่ความเรียง เช่น สัญลักษณ์ เครื่องหมาย กราฟ แผนภูมิ แผนผัง ตาราง ภาพสัตว์ สิ่งของ บุคคล สถานที่ต่างๆ</p> <p>โดยใช้ Comparison of adjectives/adverbs/Contrast: but, although/Quantity words เช่น many/much/a lot of/lots of/some/any/a few/few/a little/little etc.</p>
4. เลือกหัวข้อเรื่องใจความสำคัญ บอกรายละเอียดสนับสนุน (supporting detail) และแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่ฟังและอ่าน พร้อมทั้งให้เหตุผลและยกตัวอย่างง่ายๆ ประกอบ	<p>บทสนทนา นิทานเรื่องสั้นและเรื่องจากสื่อประเภทต่างๆ เช่น หนังสือพิมพ์ วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ เว็บไซต์</p> <p>การจับใจความสำคัญ เช่น หัวข้อเรื่อง ใจความสำคัญ รายละเอียดสนับสนุน</p> <p>คำถามเกี่ยวกับใจความสำคัญของเรื่อง เช่น ใคร ทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร อย่างไร ทำไม ใช่หรือไม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yes/NoQuestion - Wh-Question - Or-Question etc.

ตารางที่ 2.1 แสดงตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้แกนกลาง (ต่อ)

ตัวชี้วัด	สาระการเรียนรู้แกนกลาง
	<p>ประโยชน์ที่ใช้ในการแสดงความคิดเห็น การให้เหตุผล และการยกตัวอย่าง เช่น I think.../I feel.../I believe...</p> <p>- คำสันธาน (conjunctions) and/but/or/because/so/ before/after</p> <p>- คำเชื่อม (connective words) First,... Next,... After,... Then,... Finally,... etc.</p> <p>- Tenses: present simple/present continuous/present perfect/past simple/future tense etc.</p> <p>- Simple sentence/Compound sentence</p>

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. งานวิจัยในประเทศ

ในประเทศไทยได้มีผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการอ่าน เพื่อความเข้าใจ โดยใช้กลวิธีสอนแบบ KWL-Plus ผลการวิจัยเป็นดังต่อไปนี้

ทิพสร มีปิ่น (2539, หน้า 71) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและเจตคติต่อการอ่านภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - Plus กับการสอนอ่านตามคู่มือครู ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนวิชาภาษาไทยโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - Plus กับการสอนอ่านตามคู่มือครู มีความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 2) ความเข้าใจในการอ่านภาษาไทยของนักเรียนที่เรียนโดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - Plus ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 3) เจตคติต่อการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนที่เรียน โดยการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ด้วยวิธี KWL - Plus ก่อนการทดลองและหลังการทดลองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เกียรติชัย ยานะรังษี (2540, หน้า 42) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านและความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนแบบ KWL-Plus มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอน

แบบปกติ มีคะแนนความเข้าใจในการอ่าน และความสามารถในการพูดภาษาอังกฤษสูงกว่ากลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เสาวนีย์ คำรงโรจน์สกุล (2541, หน้า 38) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ KWL-Plus ปรากฏว่า นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พรรณี เสวตมาลย์ (2543, หน้า 55) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษด้วยการสอนแบบ KWL – Plus กับการสอนตามคู่มือครูกลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสันติราษฎร์วิทยาลัยเขตราชเทวีกรุงเทพมหานครเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2543 จำนวน 60 คนจากการศึกษาพบว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบ KWL – Plus มีผลสัมฤทธิ์ความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนตามคู่มือครูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อมรศรี แสงส่องฟ้า (2545, หน้า 83) ได้เปรียบเทียบความเข้าใจ และแรงจูงใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากผลการศึกษาค้นคว้า พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านด้วยกลวิธี KWL-Plus กับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านตามคู่มือครู มีการอ่านภาษาอังกฤษ เพื่อความเข้าใจแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

พัชรินทร์ แจ่มจำรูญ (2547, หน้า 79-81) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-Plus กับวิธีสอนอ่านแบบปกติ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา อำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี ที่กำลังศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 60 คน จาก 2 ห้องเรียน ห้องเรียนละ 30 คน โดยห้องเรียนหนึ่งสอนโดยวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-Plus และอีกห้องเรียนหนึ่งสอน โดยวิธีสอนอ่านแบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ โดยใช้วิธีสอนอ่านแบบปกติ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความสำคัญ และแบบทดสอบความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-Plus ผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการอ่านจับใจความของนักเรียน ที่ได้รับการสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-Plus แตกต่างกับนักเรียนที่ได้รับการสอนอ่านแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และนักเรียนเห็นด้วยกับวิธีสอนอ่านแบบปฏิสัมพันธ์ ด้วยวิธี KWL-Plus ร้อยละ 85

วิไลวรรณ สวัสดิวงศ์ (2547, หน้า 117-119) ได้ศึกษาการพัฒนาทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่จัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อเปรียบเทียบทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ ซึ่งประกอบด้วย การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่าจากเรื่องที่อ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ก่อน และหลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus และศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 32 คน ของโรงเรียนวัดขนาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2547 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคนิค KWL-Plus แบบทดสอบวัดทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณ และแบบทดสอบความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการอ่านอย่างมีวิจารณญาณของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หลังการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เห็นด้วยต่อการจัดการเรียนรู้ด้วยวิธี KWL-Plus โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนกล้าแสดงความคิดเห็น และด้านบรรยากาศการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนสนุกสนานในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนการเรียนรู้

จินตนา มงคลไชยสิทธิ์ (2548, หน้า 51) ได้พัฒนาบทเรียนแบบ KWL-Plus ร่วมกับบทอ่านที่ได้รับการเพิ่มเติมรายละเอียดเพื่อเพิ่มพูนความเข้าใจในการอ่านภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 จากการศึกษาพบว่าหลังจากที่นักเรียนได้รับการสอนแบบ KWL-Plus ร่วมกับบทอ่านที่ได้รับการเพิ่มเติมรายละเอียดทำให้ความเข้าใจในการอ่านความสามารถในการเรียนรู้ศัพท์ และเจตคติต่อการเรียนภาษาอังกฤษสูงขึ้น

2. งานวิจัยในต่างประเทศ

การสอนอ่าน เพื่อความเข้าใจ โดยใช้วิธีสอนแบบ KWL-Plus มีประสิทธิภาพในการจัดการเรียน การสอนเป็นอย่างดี จึงมีผู้วิจัยในต่างประเทศได้ทำการวิจัยโดยใช้วิธีสอนแบบ KWL-Plus ได้ผลดังนี้

Carr & Ogle (1987, p. 631) ได้พัฒนาการสอนอ่านแบบ K-W-L Plus และทำการศึกษาโดยได้ทดลองทำการสอนกับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา 3 แห่งซึ่งเป็นนักเรียนที่เรียนอ่อน และเป็นนักเรียนที่อยู่ในคลินิกซ่อมเสริมจากการสังเกตแบบไม่เป็นทางการและจากการพูดคุยกับนักเรียนปรากฏว่านักเรียนสามารถถ่ายโอนการกระบวนกร K-W-L Plus ไปสู่สถานการณ์การอ่านอื่นๆ ได้และกระบวนกร K-W-L Plus ทำให้นักเรียนมีความเข้าใจในการอ่านและการบอกความดี

Gayel (1992, p. 213) ได้นำการสอนแบบ KWL-Plus ไปทดลองกับเด็กเกรด 6 ในวิชาสังคมศึกษา พบว่า หลังจากการสอนอ่าน โดยใช้วิธี KWL-Plus แล้วทักษะความเข้าใจในการอ่านของนักเรียนได้พัฒนาขึ้น

Vincent (1994, p. 84) ศึกษาพฤติกรรมการช่วยให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านของตน ผลปรากฏว่า วิธีการ KWL-Plus เป็นวิธีหนึ่งที่ทำให้นักเรียนมีความสามารถในการอ่านดีขึ้น

Costa (1995, pp. 34-60) ศึกษาประสิทธิภาพในการอ่านของนักเรียน โดยใช้วิธีการสอน 2 วิธี คือ KWL-Plus และการเรียนแบบ Cooperative Learning Group ผลปรากฏว่า ในการสอนแบบ KWL-Plus สามารถช่วยให้การอ่านมีประสิทธิภาพมากขึ้น ถ้านักเรียนมีความรู้เดิมและประสบการณ์เกี่ยวกับเรื่องนั้นๆ ดีพอ

Wintherspoon (1996, p. 625) ศึกษาผลของการใช้กลวิธี 4 แบบ คือ วิธีโคลส (Cloze) แผนภูมิความหมาย (Semantic Mapping) KWL-Plus และแบบ DRTA (Directed Reading Thinking Activity) ต่อความเข้าใจในการอ่าน นักเรียนที่ได้รับการสอนจากกลวิธีทั้ง 4 แบบ ได้รับความรู้และความเข้าใจ ประสบความสำเร็จในการอ่านมากกว่ากลุ่มของนักเรียนที่ไม่ได้รับการสอน 4 แบบนี้

Quioco (1997, pp. 450-454) ศึกษาพฤติกรรมการพัฒนาในการเรียนเกี่ยวกับความเข้าใจในเนื้อหาประเภทวิชาการ ผลปรากฏว่า การสอนแบบ KWL-Plus สามารถพัฒนาความเข้าใจในการอ่านเรื่องของนักเรียนได้ดีขึ้น

Gulsun (2000) ได้ศึกษาหลักการต่างๆ ที่เกี่ยวกับเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนจากเว็บไซต์เพื่อการศึกษาโดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาระดับอุดมศึกษา 3 กลุ่มคือกลุ่มนักศึกษาที่เคยใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาและมีทักษะทางคอมพิวเตอร์ กลุ่มนักศึกษาที่เคยผ่านกิจกรรมการพบปะหรือสนทนา (Chat or Talk) ผ่านทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและกลุ่มนักศึกษาที่สนใจและมีความพร้อมที่จะศึกษาผ่านทางอินเทอร์เน็ตพบว่าผู้เรียนทุกกลุ่มมีเจตคติที่ดีรู้สึกสนุกสนานเกิดการค้นพบสิ่งใหม่ๆ มีการอภิปรายแสดงความคิดเห็นอย่างมากมายนอกจากนี้ยังพบว่า การเรียนผ่านทางอินเทอร์เน็ตสามารถตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียนที่ชอบเรียนเป็นรายบุคคลมากกว่าเรียนเป็นกลุ่ม

Blair (2004) ได้ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกับนักเรียน 3 กลุ่มคือกลุ่มที่ 1 เรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกลุ่มที่ 2 เรียนโดยการฟังบรรยายและเรียนผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตกลุ่มที่ 3 เรียนโดยฟังจากการบรรยายเท่านั้นพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มที่ 2 มีความก้าวหน้าทางการเรียนมากที่สุดส่วนเจตคติของนักเรียนที่เรียนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ตทั้ง 3 กลุ่มไม่แตกต่างกัน